Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 116. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го ЧЕРВНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 20, 1956. No. 116. VOL. LXIII.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДБУВ НАРАДУ ІЗ НІКСОНОМ І ДОЛЛЕСОМ

ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ ВІДМОВИВСЯ ГОВОРИТИ З ЖУРНАЛІСТАМИ ПРО КАНДИДАТУРУ АЙЗЕНГАВЕРА; ПРЕЗИДЕНТ ВИДУЖУЄ ЗГІДНО З ПЕРЕДБАЧЕННЯМ ЛІКАРІВ

Вашингтон. — Президент Айзенгавер конферував 18-го червня з віце-президентом Ричардом М. Ніксоном і з державним секретарем Джаном Фостером Доллесом. Спочатку Президент розмовляв з Ніксоном, пізніше прибув до кімнати Айзенгавера Доллес і впродовж п'ятьох хвилин розмовляв із Президентом в присутності Ніксона, а після того віце-президент залишив кімнату Президента і Доллес конферував із самим Президентом. Віце-президент відмовився говорити з журналістами на тему кандидатури Президента, заявляючи, що він не говорив про це з Айзенгавером. Ніксон сказав, що єдина людина, яка може говорити про кандидатуру Президента — це сам Айзенгавер, який знає, який тягар мусить нести президент, і який найкраще знає, чи він зможе його виконувати. Ніксон заявив, що Президент виглядає несподівано добре, — але додав, що така поважна операція, яку перейшов Айзенгавер, мусіла послабити пацієнта, бо те саме мусіло б бути з кожною людиною, навіть молодою, в подібному випадку. Віце-президент повідомив журналістів, що Президент втратив 7 фунтів і важить тепер 162, а не 169 фунтів, як це було перед недугою. Ніксон сказав, що в розмові з Президентом порушено багато важливих справ, але про них не може говорити публічно. Ніксон повідомив журналістів, що на конференції з Президентом обговорювано справу фізичного стану американської молоді, що має бути предметом конференції, яка відбувається в Аннаполіс, Мериленд і на яку замість Айзенгавера виїжджає віце-президент. — Пресовий секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті повідомив, що згідно з лікарським бюлетенем Президент видужує згідно з передбачуванням лікарів. Температура пацієнта виносить 98 ступнів, — пульс — 68, тиснення крови 120/76, що свідчить про нормальний стан виздоровця. Пізніше Президент конферував ще з головним своїм асистентом Шерманом Адамсом та з генералом Персонсом, який є зв'язковим між Білим Домом і Конґресом. Президент висловив надію, що Конґрес прийме законопроєкт про допомогу закордонові і про видатки на будову шкіл в такій висоті, як про це просив уряд.

НІКСОН КОНФЕРУВАВ З АЙЗЕНГАВЕРОМ

Віце-президент Ніксон відбув довшу конференцію з президентом Айзенгавером у шпиталі ім. Волтера Ріда у Вашингтоні. Поруч Ніксона ген. Лінард Гітон, командант згаданого шпиталя.

Ведуться наради між Доллесом і Піно

Вашингтон. — У Вашингтоні відбулась в останній понеділок 8-го червня перша близько тригодинна конференція між державним секретарем Доллесом і французьким міністром закордонних справ Християном Піно. Вона торкалася головно останньої візити французьких державних діячів в Москві. Піно повідомляв свій погляд на „нову" совєтську політику і своє становище, як Захід повинен застосуватись до тієї совєтської політики. Піно далі підтримує свій внесок, щоб ЗДА частину фондів, призначених для допомоги закордонові, передали до спільного адміністрування тією допомогою Об'єднаним Націям. Коли б, мовляв, ЗДА дали туди тільки 8% суми, призначеної для допомоги закордонові, тоді — разом із совєтськими фондами — постав би великий спільний фонд. Таке розподілювання допомоги закордонові не скасувало б двосторонніх умов і не позбавило б ніодної держави, яка дає поміч, її заслуг в очах обдарованих, а „облегшило б" напруження між Сходом і Заходом. Піно виступає теж за поширенням торгівлі з комуністичними державами.

13 держав заскаржили відносини в Альжирі перед Раду Безпеки

Об'єднані Нації. — Тринадцять азійських і африканських держав, членів ОН, зголосили до Ради Безпеки домагання — „негайно" взяти під обради „важку ситуацію в Альжирі". У тому домаганні-скарзі говориться про те, що ОН зобов'язані до обміркування справи Альжиру з уваги на „характер і ціль французької військової акції, яку розпочато там і яка дала вислід великих втрат у людському житті". Президентом Ради Безпеки у цьому місяці є д-р Рональд Вокер, репрезентант Австралії. Рада Безпеки зійдеться імовірно в середу або в четвер у цьому тижні, щоб рішити, чи треба взяти на денний порядок справу Альжиру. „За" будуть напевне СССР, Іран, Югославія і мабуть національний Китай. Для поставлення якоїсь справи на денний порядок Ради Безпеки треба найменше 7 голосів. Більшість членів стоїть на становищі, що Рада Безпеки не знайде в теперішній стадії відносин в Альжирі ніякої практичної розв'язки, а тільки загострить ситуацію. Крім 8 арабських держав — теперішню скаргу підписали Афґаністан, Індонезія, Іран, Пакістан і Сіям. Індія, Бірма, Цейлон і Філіппіни, які раніше підтримували акцію за дебатування над цією справою на терені ОН, стримались тепер.

АНГЛІЯ ВИГОТОВЛЯЄ ПРОЄКТ АВТОНОМІЇ ДЛЯ КИПРУ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ОСУДЖУЄ ТЕРОР НА КИПРІ. — ЗГИНУЛО 19 АНГЛІЙСЬКИХ ВОЯКІВ В ГОРІЮЧОМУ ЛІСІ ПІД ЧАС БОЇВ

Лондон. — Невдоволення ситуацією на Кипрі, щораз більше видніше серед самих англійців, довів до переведення в останньому тижні довгих нарад у Лондоні поміж прем'єром Іденом, міністром закордонних справ Селвайном Ллойдом, секретарем колоній Леннокс-Бойдом і губернатором Англії на Кипрі, маршалом Гардінґом. Виготовлено новий проєкт конституції для Кипру, який передбачає широку автономію та визначує докладно термін, в якому населення Кипру зможе застосувати право самовизначення, за що властиво йде цілий спір і кривава боротьба. Тому що практично признання Кипрові права самовизначення означатиме прилучення Кипру до Греції, річ іде про сформулування в конституції такиж ґарантій для турецької меншини на Кипрі, що на той проєкт погодились би не тільки греки, але й турки; на Кипрі живе кругло 400.000 греків і 100.000 турків. Шукається також за компромісовою формулою щодо того, хто має бути відповідальний за безпеку на Кипрі, який має залишитись надалі могутньою англійською морсько-летунською базою, потрібною для заґарантування безпеки на всьому Середньому Сході. Англійці сподіваються, що з оприлюдненням нового проєкту розв'язки проблеми Кипру, знайдеться по грецько-кипрському боці контрагент, якого не стало після заслання архиєпископа Макарія на далекий острівець на Індійському океані.

Державний департамент проголосив різкий осуд насильницьких метод, стосованих на середземноморському острові Кипрі, з вини яких згинув в минулу суботу в столиці Кипру Нікосії американський віце-консул Вільям П. Ботелер, поцілений відламками бомби, що її вкинено з вулиці крізь скляні двері до ресторану. „Смерть п. Ботелера і рани, що їх дістали три інші американці у тому інциденті, є трагічною пригадкою, що насильство є сліпим і безглуздим засобом у полагоджуванні міжнародних проблем" — говориться в офіційній заяві, що її подав до преси речник Державного департаменту Линколн Вайт. „Смерть Ботелера — кажеться там далі — не приводить проблеми Кипру ні на крок ближче до розв'язки і побільшує тільки вже й до цього часу високі кошти людського життя, заплачені з вини насильства, стосованого на острові Кипрі". У цьому комунікаті не говориться ані про англійців, ані греків, так, що гострі слова під адресою насильства можна стосувати до обох сторін. За першими пресовими коментарями — це вперше американський уряд публічно у різких словах осудив стосування англійцями репресій супроти підпільного руху греків на Кипрі, дармащо водночас ті самі різкі слова звернені під адресою грецьких терористів, які стосують „терор для терору", не рахуючись з його наслідками для життя і майна невинних людей, ані навіть з політичною доцільністю таких метод. — Тим часом на самому Кипрі сталась нова трагедія: пожежа лісів на гірському терені, на якому саме тоді англійське військо переводило погоню за партизанами, спричинила смерть 19 англійських парашутистів, а кільканадцять інших зазнали важких і легших попарень.

Сенатська комісія ухвалила на допомогу закордонові 4,457,575 долярів

Вашингтон. — Сенатська Комісія Закордонних Справ 18-го червня рекомендувала видати на допомогу закордонові 4,457,575,000 долярів. — Цю ухвалу вважають в політичних колах за перемогу уряду Айзенгавера, який домагався на цю ціль 4,900,000,000 долярів, але Палата Репрезентантів зменшила цю суму до 3,800,000,000 долярів. Але прийняття цієї рекомендованої суми може натрапити на трудноші в Сенаті, де панує тенденція, щоб зменшити допомогу закордонові, коштом того збільшити видатки на оборону ЗДА. Сенатська Комісія Закордонних Справ передбачала цю тенденцію в Сенаті і ухвалила, щоб 1,600,000,000 долярів видати на продукцію нової зброї в ЗДА і вислати її европейським союзникам. Сенатська Комісія Закордонних Справ прийняла ухвалу про допомогу закордонові в сумі 4,457,575,000 долярів більшістю 13-ох до 2-ох голосів. — Проти був демократичний сенатор Рассел Б. Лонґ і республіканський сенатор Вільям Лянґер.

Приятелі Айзенгавера вірять, що він буде кандидувати

Вашингтон. — Найближчі приятелі президента Айзенгавера вірять в те, що він буде кандидувати, бо операція частини тонкої кишки не змінила стану здоров'я Президента, як про це заявили лікарі, які лікують Айзенгавера. Та ці приятелі обмірковують спосіб, якби то повідомити про це країну. Деякі з них заявляють, що не треба в цій справі жадної нової заяви, бо ж Президент вже раз заявив 29 лютого, що погодився кандидувати другий раз. Та інші є тієї думки, що операція Президента була досить поважна, і тому Айзенгавер повинен на найближчій пресовій конференції поновити свою давнішу заяву, що почувається на силах взяти на себе тягар президента на дальші чотири роки. Це повинно статися якнайшвидше, бо Республіканська Крайова Номінаційна Конвенція в Сан Франсіско відбудеться вже за 10 тижнів, і виборці повинні знати, хто буде республіканським кандидатом.

Сенатор Джордж проти розбивання Демократичної партії

Вашингтон. — Сенатор Волтер Ф. Джордж заявив, що це було б „самозбивство" для Демократичної партії, коли б південні демократи хотіли розколоти цю партію, створюючи третю партію. Сенатор Джордж написав губернаторові Тіммерманові з Південної Каролайни, що „якщо існують деякі розходження між південними й північними демократами, то треба їх полагодити в рямках партії, а не грозити виступленням із партії, бо це не мудро під політичним оглядом, і це могло б бути катастрофою для партії. Лист сенатора Джорджа — це відповідь на звернення губернатора Тіммермана, який закликав південних демократів до зорганізування третьої партії, коли б північні демократи не хотіли зрозуміти домагання південних колеґ в справі расової сеґреґації в південних стейтах.

Совєти пропонують Єгиптові більйон дол. позички

Каїро. — Совєтський міністер закордонних справ Димітрій Шепілов запропонував Єгиптові 1,200,000,000 долярів позички, себто всю суму, потрібну для фінансування гіґантської будови греблі над Нілем, яка наводнила б великі простори теперішніх пустинних неужитків та зелектрифікувала б долину Нілу. СССР хоче дати ту позичку на 20 років з 2%. У дотеперішніх переговорах про фінансування того великого проєкту Заходом, ЗДА і Банк для розвитку і відбудови при ОН, погодилися дати на такий сам термін і з таким самим опроцентуванням 300,000,000, при чому цілий проєкт фінансував би у значній мірі сам Єгипет. Совєтська пропозиція старається показати Совєтський Союз більшим приятелем Єгипту. Шепілов запевнив Єгипет про „любов" Совєтського Союзу до арабського світу, при чому він гостро осудив „аґресивний Баґдадський бльок", проти якого виступає єгипетський прем'єр Нассер. Водночас Шепілов запевняв, що СССР хоче згоди і миру „з усіми иншими державами", вичисливши ЗДА, Англію, Францію, Грецію і Туреччину за іменем. Неясне становище Шепілова супроти конфлікту між Єгиптом і Ізраїлем, — публічно він не сказав про це нічого більше, як те, що СССР „працюватиме для облегшення напруження в цьому обширі".

Загрожує страйк 650,000 сталеварних робітників

Ню Йорк. — 170-членний комітет Спілки АФЛ - КІО Сталеварні Робітники Америки визначив північ 30 червня ц. р., як евентуальний реченець загального страйку робітництва в сталеварних компаніях ЗДА Якщо до згаданої дати не буде підписаний новий контракт між керівництвом сталеварної індустрії і проводом спілки, то страйк почнеться автоматично у встановленому реченці. Дотеперішні переговори між сталеварними компаніями і проводом спілки припинено після того, як спілка визнала незадовільними пропозиції сталеварних компаній в справі підвищення заробітної платні, встановлення окремого фонду для забезпеєння додаткових допомог на випадок безробіття тощо. Не зважаючи на встановлення реченця страйку, переговори між сталеварними компаніями і спілкою мають бути продовжені, щоб знайти якийсь вихід із ситуації, яка ставить З'єдинені Держави перед загрозою страйку 650.000 робітників й унерухомлення велетенської сталеварної індустрії. Від цієї індустрії беруть участь в переговорах представники трьох найбільших сталеварних компаній ЗДА корпорації Юнайтед Стейтс Стіл, Бетлегем Стіл і Ріпаблік Стіл. Водночас відбуваються переговори з представниками восьми менших сталеварних компаній. Сталеварна індустрія погоджується підписати новий контракт із спілкою, але з тим, що робітництво зобов'яжеться не страйкувати на протязі найближчих п'яти років.

Дейвід Дж. МекДоналд (зліва) президент юнії сталеварних робітників з президентом Джаном А. Стівенсом, президентом Юнайтед Стейтс Стіл

Реалізуватимуть ідею Президента про поглиблення культурних взаємин між народами

Вашингтон. — Ще з початком цього місяця, перед відбуттям своєї операції президент Айзенгавер звернувся до ряду осіб з пропозицією випрацювати програму посилення і поглиблення культурних взаємин між народами всього світу Дня 12 червня мала відбутися в цій справі конференція кількадесяти осіб з літературних, мистецьких і громадських кіл, на якій кожен з присутніх мав подати якусь нову думку чи ідею, яка могла б причинитися до реалізації наміченої мети. Між іншими одержав запрошення взяти участь в цій конференції теж відомий американський письменник Вільям Фолкнер і він в порозумінні з більшим гуртом письменників працює тепер над розробленням пляну поглиблення культурних зв'язків між американськими і чужоземними письменниками. Свій плян Фолкнер передасть урядовим чинникам й із з'ясуванням його виступить він на плянованій Президентом конференції, що відбудеться в пізнішому реченці.

Французькі комуністи незадоволені хрущовським розвінчуванням Сталіна

Париж. — Провід французької комуністичної партії опублікував заяву, в якій висловив своє непогодження з напрямком і методами деґрадації Сталіна, здійснюваної теперішнім „колективним проводом" СССР. В заяві стверджено, що це не цілком справедливо обвинувачувати Сталіна за всі неґативні явища в діяльності совєтської комуністичної партії. Французькі комуністи приписують вину за те, що Сталін встановив диктаторську владу, теж і його співробітникам, які не тільки толерували, але й підтримували Сталіна в його диктаторських амбіціях. Французьке комуністичне політбюро висловлює зокрема жаль, що члени закордонних комуністичних партій дізналися про такі „глибокі ідеологічні зміни" із промови Хрущова, друкованої в „буржуазній пресі" і що цієї промови не поширено між комуністами водночас із її виголошенням на 20-му з'їзді комуністичної партії Совєтського Союзу. Вияснення причин й умовин Сталінових помилок, на думку французьких комуністів, невистачальне, бо воно вимагає широкої й дуже акуратної „марксистської аналізи". Не зважаючи на такі критичні вислови, заява французької компартії починається і кінчається запевненням солідарности з теперішнім совєтським комуністичним проводом. На думку політичних обсерваторів, ця заява викликана симпатіями французької комуністичної партії і зокрема її провідника Тореза до Сталіна. Дехто ж підкреслює, що без „сталінської дисципліни", встановленої Торезом у французькій компартії, ця партія ніколи не досягла б була тієї сили і впливу, що їх вона мала останнім часом.

Комуністичні партії Юґославії і СССР порозумілись про співпрацю

Москва. — Між комуністичними артіями Юґославії і Совєтського Союзу дійшло до порозуміння щодо взаємної співпраці, але, мовляв, та співпраця не означатиме підпорядкування юґославських комуністів приказам із Москви. Тіто, повідомивши про осягнене порозуміння в цій справі, зазначив, що воно не подумане в „загальній організації", тільки на основі двостороннього пакту. Пресові коментарі добачують в такій заяві посередній осуд колишнього Комінформу, з якого викинули були на приказ Москви юґославську комуністичну партію. Маршал Тіто заявив, що обмірковувано різні способи співпраці. Остаточну формулу прийметься на останньому засіданні на Кремлі. Говорячи про юґославсько-совєтські взаємини, Тіто знову зазначив, що вони не змінять відношення Юґославії до Заходу. Дво-і-півгодинна нарада, яка відбулась у понеділок 8 червня ц. р., займалась виключно справою партійної співпраці. Центральний Комітет Комуністичної партії СССР видає окремий бенкет у честь Тіта. Закордонні кореспонденти в Москві звертають увагу, що це перший гість ззакордону у Москві, якому робиться таку „честь". Тіто заповів, що в поворотній дорозі з Москви до Београду зупиниться у Букарешті. Він їхатиме залізницею.

Поліція шукає вбивника Шустера

Бруклин, Н. Й. — Поліція та окружний прокуратор в Бруклині вже більш як чотири роки шукають вбивника Арнолда Шустера, якого вбито 18-го дня після того, як він показав поліції банкового злодія Віллі Саттона, що скривався перед арештуванням. Окружний прокуратор Едвард С. Силвер заявив, що підозріння падає на Джана Маціотту, бо стверджено, що він купив аж вісім крадених револьверів, в тому і той, яким вбито Шустера. За Маціоттою шукають по всьому світі, виславши за ним 1,000 стежних листів і переслухавши 3,977 свідків. Дехто з поліції припускає, що Маціотта вже не живе, бо його могли вбити злочинці, які були замішані в його злочин. Під час розшуків за Маціоттою заарештовано 50 інших злочинців. За допомогу зловити Маціотту визначена нагорода в сумі 25,000 долярів.

В Болівії обрано нового президента

Ля Паз, Болівія. — В виборах, що відбулися в Болівії в неділю 17 червня ц. р. переміг кандидат болівійської партії Національний Революційний Рух Гернан Сілес Зуазо, дотеперішній віце-президент. Його обрано президентом Болівії на наступних чотири роки. Суперником Зуазо був кандидат партії Соціялістична Фалянґа Оскар Унзаґа де ля Веґа. Не зважаючи на побоювання уряду, вибори в Болівії пройшли спокійно, виборці позалишали дома свої пістолі і рушниці і порядок вдержувала робітнича і селянська міліція. Багато з мешканців Болівії брало участь у виборах вперше в житті. Управнених до голосування було 1,200,000 осіб. Крім президента і віце-президента Республіки обрано під час виборів ще 18 сенаторів і 64 послів (депутатів). Конкурували між собою у виборах чотири партії, — Національний Рух, права Соціялістична Фалинґа, комуністи і троцькісти.

В АМЕРИЦІ

● **Демократичний сенатор** із Ровд Айленд Теодорові Френсісу Грінові 17-го червня сповнилося 88 років, 8 місяців і 15 днів, і він став найстаршим сенатором в історії американського Сенату. До того дня найстаршим сенатором був республіканець Дж. Смит Морріл, який в день своєї смерти (28-го грудня 1898 р.) мав 88 років, 8 місяців і 14 днів. Найстарший конґресмен, Роберт Л. Давтон, залишив становище конґресмена в 1953 році, мавши 89 років.

● **Сенатська Підкомісія** Контролі Харчів повідомила, що не зважаючи на існування державної контролі, на ринку з'являється нездорове м'ясо домашньої птиці. Ця підкомісія домагається реформи у справі контролі м'яса.

● **Цьогорічне холодне літо** спричинилось до того, що значна частина членів із товариської „сметанки" не виїде на літній відпочинок до Европи, а залишиться в Америці.

● **На зборах членів** Американського Лікарського Товариства в Шикаґо ухвалено вимагати, щоб всі автоводії та пасажири автомобілів під час їзди мали на собі забезпеченеві пояси. На цих зборах вказувано на те, що найбільше нещасливих випадків буває внаслідок того, що пасажири під час катастроф випадають з авт. 1955 році в автомобільних катастрофах згинуло 38,000 осіб, а поранених було 1,250,000.

● **В неділю 24-го червня** порторіканці, що мешкають в ЗДА, відзначатимуть день св. Івана Хрестителя — патрона острова Порто Ріко. На це свято прибуде посадниця Сан Хуана, сеньйора Феліса Рінкон де Ґотіс, яка відвідає Ню Йорк, Шикаґо і Филаделфію.

● **Фармерський журнал** твердить, що якби вибори президента відбувалися тепер, то сенатор Естес Кіфовер дістав би голоси більшости фармерів Середнього Заходу.

● **47-річний сенатор** Вільям Ф. Новленд став п'ятий раз дідусем, коли його донька народила сина. З того приводу сенатор Еллендер пригадав, що, коли дозволяв своєму синові женитися, то наказав йому придбати собі спершу шістьох синів, а вже потім доньку. Син не здійснив цього наказу, бо його жінці народилися п'ять хлопців, а лише після того шостою дитиною прийшла на світ донька.

В СВІТІ

● **Японський генерал** Отозо Ямада, 72 років, колишній командант могутньої Квантунської армії в Манджурії, яка була смертельною загрозою для СССР і яку большевики взяли без бою в полон після того, як Японія скапітулювала перед альянтами, вернувся з совєтського полону до Токіо. У полоні він перебув 12 років, впродовж яких не мав майже ніякого зв'язку з ріднею. Тепер він заскочений змінами, які зайшли на батьківщині. Він нарікає, що японці занехали багато добрих традицій.

● **Єлисавета II** вернулась у неділю 17 червня до Англії з десятиденних відвідин у Швеції, де вона м. і. була присутня на великих кінних перегонах і показі „найвищої кляси" кінної їзди.

● **Єгипетська пропаґанда** з Каїро ведеться через потужну радіовисильню щораз більше за зразками комуністичної демагогії — проти Заходу і тих арабських та мохамеданських країн, які належать до Баґдадського пакту (під проводом Англії). Англія доставила до союзного Іраку повне обладнання для ще потужнішої середньохвильної радіовисильні на 100,000 ватів. Передбачається „радіову війну" між цими двома радіовисильнями. Большевики нахабно використовують „невтральність" Єгипту.

● **З цвинтаря в Гаазі,** столиці Голляндії, зникла домовина з тілом Антона Мюссерта, що його голляндці розстріляли в 1946 році за співпрацю з німцями. Якийсь анонімовий інформатор подав про це вістку до газети. Поліція ствердила, що розкопано могилу і забрано домовину — „фахово". Заведено гостру контролю, щоб домовину з тілом Мюссерта не вивезли за кордон.

● **Тіто заявив у Сочі,** в Криму, в промові, виголошеній у місцевому театрі, що він почуває себе в Совєтах, „як вдома", бо „належить до одної соціялістичної родини".

● **Дев'ять японських дівчат,** обличчя яких були попечені під час атомової атаки на Гірошіму в 1945 році, провели 13 місяців в ЗДА, де перейшли цілу низку косметичних операцій. Кошти, зв'язані з перебуванням у ЗДА і лікуванням взяли на себе американські добродійні організації. Під час операції десята японка, 26-річна Томоко, померла на удар серця. Її товаришки привезли з собою її попіл. В Гірошімі урочисто їх витали.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СВІДОМІСТЬ ЗАГРОЗИ

Час від часу можна почути голоси і твердження, що в боротьбі з московським комунізмом й імперіялізмом від Америки, мовляв, українцям нічого чекати; що американці, зокрема провідні діячі не усвідомлюють і не розуміють загрози московського комунізму й імперіялізму, що вони повні іґноранти в цих справах.

Тим часом, треба сказати, такі твердження дуже часто не відповідають дійсності, бо часто-густо американські діячі і політики дуже реально з'ясовують собі й усвідомлюють суть імперіялізму Москви та ходи й методи традиційно імперіялістичної колись білої і тепер червоної Москви. Що більше, своє розуміння суті московського імперіялізму видатні американські діячі не заховують тільки для себе, але передають його і громадянству, передусім американській молоді.

Наприкінці першої декади червня відбулися здебільша по всіх американських високих школах — каледжах, академіях й університетах масові урочисті закінчення шкільного року, т. зв. ґрадуації, під час яких виступали з промовами до молодих абсольвентів шкіл видатні американські політики. Цікаво відмітити тут, що майже всі вони свої промови присвятили московській загрозі для ЗДА.

В Брендейс університеті (у Волтгем, Масс.) промовляв дня 10 червня до зібраних професорів і студентів кол. державний секретар ЗДА Дін Ачесон, той, що його заяву про довговікові традиції московського імперіялізму з таким обуренням прийняли колись і білі і червоні росіяни. Ачесон, торкаючись сьогоднішніх здогадних „змін" в совєтській політиці, заявив просто, що нові колективні совєтські диктатори куди безоглядніші і куди загрозливіші від попередніх, і що політика Хрущова, спрямована на збільшення продукційної спроможности, має на меті збільшення мілітарної і політичної сили Совєтського Союзу. Ачесон попереджував, що весь вільний світ, без вийнятків, мусить об'єднатися до боротьби з совєтською загрозою і в продукційній ділянці, і перестерігав перед даремними розмовами про таку чи іншу коекзистенцію.

Дуже змістовну промову про природу комунізму виголосив цього ж самого дня президент об'єднаних Американської Федерації Праці та Конґресу Індустріяльних Організацій Джордж Міні під час закінчення шкільного року в Академії Еф-Бі-Ай у Вашинґтоні. Міні заявив, що „людська свобода і достойність загрожені непомірно новим ворогом, що є тотальним ворогом всіх наших виплеканих вартостей й особистої гідности. Свою ворожість до вільних інституцій світу організує цей ворог на тотальній базі. І вся його діяльність, всі його заходи, аспірації й акції є тоталітарними у своїй суті". Зокрема, підкреслив у дальшому Міні — „комуністичний ґатунок диктатури є найбільш хитрим, зловісним і загрозливим ворогом свободи, бо він прикидається демагогічно одним із найвищих зразків демократії". Дуже загрозливий комунізм ще й тим, що він вибрав головним полем своєї діяльности ряди робітників, світ праці. Міні, як й Ачесон, перестерігав перед усякими „коекзистенційними" заходами Москви, які мають на меті тільки те, щоб підготовити ґрунт і можливості для поширення підривної діяльности комуністів у ЗДА і в усьому світі.

Цього ж самого дня, 10 червня, канцлер Сиракюзького університету Вільям П. Толлі заявив ґрадуантам цього університету, що „невільницькі методи господарства і філософія експлюатації" в Совєтському Союзі належать до пережитків минулих віків, і що комуністичним організаціям в СССР і в світі щораз тяжче змагатися з філософією свободи. Тому теж — на думку проф. Толлі — дні невільництва й експлюатації пораховані.

Такими конкретними й рішучими сформулюваннями визначили згадані та й інші промовці, по інших університетах і каледжах, суть комуністичної московської загрози для світу, тієї загрози, що її визначив як традиційну в одному із своїх коментарів відомий американський колюмніст Волтер Ліпман, пишучи: „Я хочу підкреслити, що основні цілі російської політики не є по своїй суті комуністичними. Вони залишаються завжди незмінними, не зважаючи на те, як не змінявся б внутрішній режим в Росії. Справді бо, чим більше внутрішній режим в Росії стає націоналістичним і патріотичним, залишаючи марксизм і доктринерство, з тим більшою наполегливістю і впертістю змагатиме російська держава до здійснення традиційних російських цілей в Східній Европі, на Середньому і Далекому Сході".

ЗА ПОКРАЩАННЯ ІМІҐРАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Так званий Акт Допомоги Втікачам — Рефюджі Реліф Акт — з 7 серпня 1953 року про допущення до З'єдинених Держав поза кватовим законом з 19 травня 1921 р. (і його пізнішими доповненнями) 209,000 утікачів, зазнає тієї самої долі, що ДП-Акт з 25 червня 1948 р. на позаквотове допущення до ЗДА 205,000 втікачів. Тоді виявилося, що перевести у практиці цей закон у визначеному для нього дворічному терміні — неможливо, а тим паче неможливо розв'язати такою невеличкою додатковою квотою проблеми втікачів не то в широкому світі, але навіть в одній Европі. Тому 28 червня 1951 р. названу цифру підвищено до 341,000, а коли її вичерпано — ухвалено РР-Акт, про який власне тут мова. І тепер виявляється, що, поперше, неможливо буде виконати цей закон у приписаному терміні до 31 грудня ц. р., коли він тратить свою важність, подруге, що в практиці зовсім нераціонально переведено внутрішній розподіл цифри 209,000 на окремі країни та категорії еміґрантів і, потретє, що цей закон, ухвалений з харитативними й політичними цілями, не може вповні осягнути ні одних, ані других.

Власне, з уваги на те, що за пів року кінчається важність РР-Акту, справа ця стала актуальною. Тому Президент, пригадуючи 28 „дуже важливих для країни" проблем, вичислив між ними й „Додатки до Рефюджі Реліф Акту". Цих Додатків є багато: вони поставали ступнево, в ході практичного реалізування цього закону, а формулувала їх головно Рада Добровільних Допомогових Організацій, до якої входить також голова нашої допомогової централі — ЗУАДК. Усі ці Додатки схоплені з законопроєкті 3876. Сенатор Вільям Лянґер, республіканець із Норт Дакоти, формально зголосив цей законопроєкт 17 травня ц. р. Він є теж головою сенатської правничої підкомісії, в якій опинився законопроєкт. На повній правничій комісії Сенату зізнавав у справі цього законопроєкту заступник адміністратора РР-Акту П. Дж. Джереті. В його поясненні підкреслено детально саме ті істотні моменти, про які згадано вище, як про причини, чому власне виявилась необхідність змінити РР-Акт.

Отож вийшла така парадоксальна ситуація, що коли в деяких категоріях потенціяльних еміґрантів нема охочих, які скористали б із визначених в законі цифер, то в інших є їх забагато. Так, напр., одну з найбільших квот із загальної цифри 209 тисяч — становила квота 55 тисяч, передбачена для німецьких утікачів в Німеччині й Австрії. Добробут в Німеччині й Австрії, осягнення суверенности обома цими країнами й широкі можливості одержання фахової заробітної праці у себе вдома майже зовсім зліквідували первісний післявоєнний гін німців і австрійців до еміґрування за море. Тому на день 25 травня ц. р. видано з передбаченої квоти 55,000 тільки 18,174 віз. З цієї причини пропонується тепер зменшити цифру 55,000 до 35,000. Те саме й щодо 15,000-ої квоти, передбаченої для голляндців: на всю ту квоту видано до 25 травня всього 2,019 віз, і тому пропонується зменшити її до 10,000. Зате поважні сумніви викликає запропоноване зменшення загальної квоти для втікачів з-поза залізної заслони — з 45,000 до 40,000. Бо хоч передбачену законом квоту обтяжено тільки цифрою 16,029 віз, виданих до 25 травня ц. р., проте сталося це не тому, що нема охочих, а з різних інших причин, м. ін. дуже спізненої і повільної консулярної процедури та дуже строгої лікарської контролі. Уряд хоче частинно зарадити лихові тим, що пропонує поширити квоту 40,000 взагалі на всі країни, приналежні до НАТО, а також на такі держави, які до НАТО не належать, як західній Берлін, Австрія, Швеція, Іран і Трієст. Зате зменшення квоти на 5,000 із шкодою для втікачів з-поза залізної заслони може мати дуже погані п с и х ологічно-політичні наслідки і підсилити протиамериканську пропаґанду, ведену комітетом генерала Міхайлова „за возвращеніе на родіну". Сам уряд здає собі з цього справу. Одержану з отаких „ощадностей" надвишку у висоті 30,000 в'їздових віз пропонується поділити так, щоб збільшити первісно передбачену цифру 15 тисяч для італійців, які мають в Америці близьких кревних, на цілих 20,000, разом до цифри 35,000. Так само пропонується збільшити первісну цифру 2,000 віз для греків, що мають свояків в Америці, до 10,000. В обох випадках діють допомогові й політичні моменти: Італія — перенаселена країна, де хронічне безробіття завжди ліквідувалось у поважній мірі еміґраційним рухом до З'єдинених Держав і країн Південної Америки, — а Греція все ще не стала твердо на ноги після громадянської війни; обидві ці країни є теж союзницями ЗДА.

Крім такого „пересунення віз" внутрі закону РР-Акт, проєктується цілу низку формальних полегшень. Найважливішою з таких пропозицій є, щоб зголошені до 31 жовтня 1956 р. ашуранси не втратили свою силу з кінцем цього року (формальним закінченням важности закону), тільки, щоб можна було видати для них візи ще впродовж 1957-59 рр., особливо щодо втікачів з-поза залізної заслони і сиріт.

Великим полегшенням є надання права допомоговим організаціям видавати власні ашуранси, без індивідуальних спонзорів — за що ці аґенції боролись від самого початку. Поширюється квоту для сиріт, допускається видачу 1,000 віз для туберкульозно-хворих, яких переймуть на своє утримання їхні родини в Америці. Збільшується цифру віз для сиріт та облегшується одержання їх втікачами на Далекому Сході. Врешті зобов'язується американські консулярні станиці, щоб усі ашуранси, зголошені до 31 жовтня ц. р., були переглянені й вирішені до 31 грудня 1957 року.

Це тільки найважливіші постанови законопроєкту ч. 3876. Він не розв'язує такої проблеми: що має статися з втікачами, які напливатимуть з-поза залізної завіси? З одного боку американська пропаґанда протиставить відносини у вільному світі відносинам у к о м у н і с т и чному „раю" і тим самим заохочує такошніх людей до втечі на Захід. З другого боку не дає їм можливости переселитись будь-куди на постійне. Власне це ж і є суттю міхайловської кампанії — непевність долі еміґрантів у провізоричних таборах. Щоб розв'язати цю проблему, треба нового закону, а властиво треба відмовитись від квотового принципу, покладеного в основу американського еміґраційного законодавства.

Євген Онацький

„ПЕРЕМОГЛА СВОБОДА"...

Генерал Арамбуру, тимчасовий президент Арґентини, промовляючи перед натовпом в Розаріо, одному з міст далекої провінції, заявив, що в Арґентині свобода перемогла тиранію, і що десь у жовтні 1957 р. арґентинський нарід у вільних і загальних демократичних виборах обере собі конституційний уряд...

День пізніше, 9 червня вночі в столиці буенос-айреської провінції Ля Плята і в Санта Роза, місті далекої провінції Ля Пампа, розпочалася спроба нової кривавої революції, що, як потім виявилося, мала в недовгому часі поширитися на Буенос Айрес і привернути назад в Арґентині пероністичний режим.

Проте 10 червня всі ці революційні спроби вже зліквідовано, і президент Арамбуру, повернувшись із своєї поїздки по провінції сумно констатував:

— Протягом кількох годин пролито було багато крови!

Треба, проте, признати, що крови було б багато більше, якби уряд відразу не виявив своєї підготованости й військової рішучости. На чолі оборонної акції став негайно, за відсутністю президента Арамбуру, віце-президент адмірал Рохас, що відразу змобілізував усі сили, проголосив військовий стан і збомбардував осередки повстання з літаків: супроти авіяції незначні відділи повстанців виявились цілком безпомічними, і — піддалися.

Захоплені пляни і мапи, на яких червоними хрестами були позначені публічні будинки й приватні помешкання визначніших діячів не тільки з уряду, але й з демократичних партій, що підтримують уряд, виявили, що зліквідована революція мала бути незвичайно кривава, бо всі ті діячі були призначені „на Чікаріту", себто на цвинтар. Серед тих „присуджених" фіґурувало, між іншим, деяке число католицьких єрархів на чолі з монсеньйором Татом, що свого часу мусів був, за пероністичного уряду, виїхати з Буенос Айресу до Ватикану. Зрештою, терористичні акти вже розпочалися вночі проти 10 червня, і кілька людей було забито озброєними цивілями. Проте спроби нападів на окремі стратегічні пункти в самому Буенос Айресі відразу зліквідовано, бо власті заздалегідь вжили засобів пересторога .Сам ген. Арамбуру схарактеризував невдалу революцію, як „терористичний рух", в якому брали участь пероністичні пробойовики і комуністи: пероністи давали людей, комуністи — плян і методи дії.

Але — найшла коса на камінь.

Військовий уряд, що прийшов до влади після антипероністичної революції і що об'єднує в собі представників, з одного боку, всіх трьох родів зброї — військо, фльоту і авіяцію — а з другого боку — представників усіх ліберально-демократичних партій, від католиків до соціялістів, виявив, що він тієї влади легко з рук не випустить. Показником цьому має бути і той факт, що, коли стало відомим про повстання в Ля Плята і спробу бунту в залозі Кампо де Марте, що знаходиться в самому Буенос Айресі, урядову палату поставлено зразу ж на бойову ногу: всіх цивільних людей, навіть сторожа було видалено і залишено тільки військову залогу, яка мала боронити ту урядову палату „до останньої краплі крови"; всі підступи до неї взято під дуже пильний нагляд і охорону.

Проте, треба знову ж таки констатувати, що революційний, чи повстанський, рух не знайшов сподіваного (серед пероністів) відгуку: заклики, що поширювалися з потаємних і захоплених (в Санта Роза) радіовисилень до народу, щоб він виходив на вулиці й площі, залишалися голосом в порожньому просторі: ані робітництво, ані студентство, ані тим менше загал населення на ті заклики не відгукнулися. Отож повстанці відразу залишилися ізольовані. Населення виявило, що воно хоче головно — миру й спокою і що всі ті революційні спроби йому ніяк не симпатичні. Цікаво, що цей настрій населення дуже скоро врахували керівні кола місцевої комуністичної партії, і її Центральний Комітет, ніби спростовуючи посередньо твердження ген. Арамбуру про комуністичну (головне духово-керівну) участь комуністів у спробі державного перевороту поширив декларацію, в якій заявляє, що „для країни і для народу нема тепер важливішого завдання, як покінчити з усіма спробами державних переворотів, ввести справді повну конституційну законність і забезпечити мирну та демократичну розв'язку національної проблеми шляхом широкого об'єднання всіх народних партій і напрямків для створення уряду демократичної коаліції..." себто створення відомого вже нам з Европи фатального „народного фронту"...

В усякому разі, засудження спроб державного перевороту і заклик приспішити вибори до парляменту характеристичні для партії, що вже, очевидячки, починає орієнтуватися на резолюції XX з'їзду компартії у Москві про необхідність іти до влади шляхом парляментаризму, а не небезпечних переворотів.

З цього засуду пероністичної спроби кривавої революції керівним органом комуністичної партії можна зробити цілком певним висновок: теперішній уряд надто міцно тримає владу в своїх руках, щоб варто було ризикувати на якісь нові спроби на зразок недавно пережитої. Уряд ген. Арамбуру і адм. Рохаса показав, що в нього слова не розходяться з ділами, і військовий стан, коли він проголошений, — річ, з якою не можна жартувати: учасників п р о т и у р ядових збройних дій, в тому числі полк. Коґорно, що керував повстанцями в Ля Пляті, як повідомили офіційні комунікати, розстріляно. Всього розстріляно, за урядовими даними, 41 повстанця. Це — новий факт в історії арґентинських революцій. І з ними треба рахуватися.

„ЗАТИШШЯ" І ОБОРОНА

Лондон. — Тріюмфальна подорож маршала Тіта до Москви, де його зустрічають як переможця над Сталіним, викликає в Британії нові надії, що новий курс совєтського уряду на „коекзистенцію" з не-комуністичним світом — взятий „поважно і надовго". Бо це ж Тіто був і є рішучим прихильником „коекзистенції". Комуністична Юґославія прийшла до нормального співжиття з західніми державами. Сам Тіто глибоко заінтересований у тому, щоб нормальні відносини створилися і між Москвою та вільним світом. Тіто розуміє, що воєнний зудар між великодержавами був би кінцем його влади в Юґославії, незалежно від того, чи перемогу мала б демократична коаліція, чи совєтський бльок. Цей „пацифізм" Тіта в Англії розуміють і його успіх у Москві вважають за поступ в напрямі до стабілізації відносин між Сходом і Заходом.

Проте, нема тепер в суспільстві Британії ніякого руху „принципових пацифістів", як це було за першої світової війни або перед другою світовою війною. Гітлер і Сталін навчили всіх, що всяка військова слабість вільних країн буде неминуче використана диктаторами для нових аґресій. Але поступ воєнної техніки примушує людей думати про справу оборони держави зовсім інакше, як це було в минулих десятиліттях.

Візьмімо ситуацію Великобританії. Цей великий острів з густою людністю опинився б ,в разі війни, під ударами совєтських атомових бомб. Бомби були б принесені керованими реактивними апаратами, без людей, з великою швидкістю. Спинити такі атаки ніхто не може. В хаосі атомових вибухів і пожеж ніяка евакуація населення з міст у сільські околиці була б неможлива. Пристані, де знаходяться воєнні кораблі, були б у першу черґу зруйновані ворожими бомбами, і таким чином воєнна фльота Англії втратила б відразу свої бази.

Звичайно, ситуація противника не була б ліпша, бо на його міста і на його морські та летунські бази теж упали б атомові бомби.

Який з цього висновок? Дехто з визначних політиків і стратегів приходить до переконання, що тепер війна „великого стилю" вже неможлива, бо кожна сторона боїться її наслідків. Два колишні прем'єри — Черчил і Еттлі — в цьому абсолютно згідні. „Святий еґоїзм", як кажуть французи, рішає в міжнародній політиці.

В Британії знають про поневолені комуністичним режимом народи, знають, що третина німецької нації теж попала в ярмо большевизму. Але рискувати світовою війною для „рівноваги сил" в цій країні ніхто не збирається.

Інша річ — ідеологічна війна. Англійське суспільство і преса все глибше доходять до зрозуміння небезпеки большевизму для західньої цивілізації і роблять усе можливе, щоб комунізм не був для народу цієї країни „заразний".

П. А.

„У НАС ПРАЦЮЮТЬ, ЯК МОКРЕ ГОРИТЬ"...

Нижче містимо уривок з листа до редакції „Радянської України" (19 травня ц. р.) старого українського селянина О. Марченка, з якого видно жалюгідний стан, що до нього допровадила сільське господарство в Україні колгоспна система. Лист у редакції, без сумніву, відповідно спрепаровано, зокрема занепад колгоспу „Електрика" пояснюється браком „свідомої трудової дисципліни" серед колгоспників, але й з того, що редакція в тому листі залишила, прозирає страшна, гола правда.

„Шановна Редакціє! До тебе звертається 75-річна людина з просьбою, коли буде можливо, надрукувати в газеті мого невеличкого листа.

На Житомирщині, недалеко від районового міста Радомишля, на невеличкому пагорку понад річкою Коробочкою, розташувалось наше село Верлок. А в селі колгосп „Електрика", яким керує тов. Кішко. Коли в'їжджаєш у село, праворуч видно велику розмальовану браму, а далі клюб, контору, майстерні, приміщення для тваринницьких фарм — їх чотири. Людина, незнайома з життям колгоспів, подумає: „Оце колгосп! Ось де живуть культурно і заможно!"

Воно й слід би, щоб так було, але ... Кажуть: хата багата не кутками, а пирогами. А хіба ж пироги, заможне життя, освіта й культура самі до людей ідуть? В нашому колгоспі землі багато, а угіддя які! Колгосп має 30 гектарів саду середнього віку і вісім — молодого. Та він щороку заростає бур'янами, там бродять корови, кози і нищать народне добро. А яблука, коли і вродять, то ними не користується хіба той, хто грому не боїться ...

Колгосп має три стави. А де риба — коропи? Немає. Кажуть, колись будуть. А на тих ставах можна одержувати щороку 100 тисяч карбованців. Колгосп має два водяних млини, які крутяться, а в колгоспну касу попадає, як то кажуть, руда миша.

Зернові культури вродили торік непогано, але на збиранні та молотьбі не зуміли запобігти великим збиткам, тому й оплата трудодня у нас мізерна. Дехто це й нарікає: чому, мовляв, так живемо? А відповідь дуже проста: яка робота, така й плата! Адже нема чого гріха таїти: чимало людей у нас працюють, як мокре горить..."

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(14)

О. Кульчицький

ПСИХОСОЦІЯЛЬНІ АСПЕКТИ „МОЙСЕЯ"

Протиставлення літератури — мистецтва і психології — науки, — це протиставлення безпосереднього вбачання, „поетичної візії", „естетичного споглядання", спрямованих на психічну дійсність, що їх саме від „інтуеор" вбачаю, споглядаю, — названо „інтуїцією", — та на методичному досліді, тобто інтро, а в останніх часах головно екстроспекції (що її називаємо „обсервацією"), спертого наукового достежування. Це дальше протиставність, якщо йде про засоби виразу спогляданого і досліджуваного. В літературі загал засобів виразу називається „стилем", що його наукове вивчення є предметом стилістики, в науці, психології ці засоби називаються термінами, а їх систематична впорядкованість — термінологією, значення якої для науки виражене словами Кондияка: „La science est un language bien fait".

Протиставності ці справжні, однак, релятивні. Особливо нова психологія, наставлена на цілість душі і її структури, не задовольняється аналітичним дослідом свого предмету, але свідомо послуговується для синтетичного його охоплення тією ж інтуїцією, що й література .Коли ж, однак, література передусім з естетичною метою скерована на вбачання конкретних і індивідуальних постатей, то поза конкретними індивідуальностями у призмі літератури зазначуються теж об'єкти достежувань психології, — психологічні типи. Часто вони, перенесені із ділянки літератури в психологію, дають назву психологічним типам і тим самим стаються термінами, як, напр., „гамлетівська людина" чи „фавстівська душа". Також і засоби літературного виразу, тобто літературного стилю, мають в психології часто не то своє виправдання, але повні права громадянства і стають інколи її термінами. Одно з основних понять сучасної психології, „стрім оф кауншіснес" Джеймса, „струм свідомости", на ділі поетичною метафорою, а таких метафор у найглибших психологів, як Юнґ, Шпранґер, Берґзон, безліч. Це ще питання, чи може власне в своїх метафорах психологи не найбільше наближаються до відтворення психічної дійсности. Дуже „екзактний" французький психолог Рює, один із творців психобіології, ставить дещо парадоксальний запит: „Чи наукова психологія не полягає в тому, щоб у кількох томах розчиняти те, що мистець сказав би в одній швидкій метафорі?" Ця ендозмоза літератури в психологію, що про неї мова, особливо виразна в двох напрямках, від себе однак дуже далеких: у психології феноменологічній — і марксистській, совєтській. Не від речі буде зазначити ставлення до справи, що нас саме цікавить обох згаданих психологічних напрямків.

Не можемо тут, річ ясна, характеризувати феноменологічної психології. Для наших цілей вистачить згадати, що вона є „пар екселянс" „психологією в другій особі", тобто для неї вихідною базою є не інтроспекція власного психічного життя, але його безпосереднє, інтиїтивне схоплення в другій особі. Вона поставила в осередок свого зацікавлення проблему шляху пізнання чужого психічного життя. Цим шляхом, між іншими, за Жоржем Ґюсдорфом[1] є літературна творчість, особливо роман, що „встановлює новий рід досвіду через підставлені особи". За поглядами співробітництва Сартра, Сімон де Бовоар, роман „дозволяє перевести уявні досліди такі повні, такі бентежні, як переживання", — і що „їх ніяке доктринальне навчання не могло б заступити".[2]

Зовсім несподівано, хоч із цілком інших причин, також і совєтська психологія займає подібне, принципове прихильне становище до ендосмози літератури у психологію. Читаємо в „Вопросах психологии характера" Лоевитова: (ст. 208; Изд. Академии Пед. Наук РСФСР, Москва 1952 р.):

„Дуже багато дає для психології характеру людини мистецька література. Горький визначив літературу як „знання про людину". Це надзвичайно багате і безугавно поповнюване джерело пізнання людини ще не досить використане в психології характеру". А далі читаємо: „Енґельс показав, що в літературі життя повинно відзеркалюватися у цілій своїй повноті, у всій своїй багатогранності. Але саме те, що в літературі характери виявляються у типових обставинах із відслоненням всіх умовин їх інформації, робить літературу виїмково важливим джерелом пізнавання характеру".

Не трудно для наших міркувань знайти конкретні приклади літературних творів, пребагатих психологічними пізнаннями, інколи на багато вчаснішими від їх науково-психологічних сформулювань. Згадаймо для прикладу „Федру" Расіна і фройдівську концепцію „лібідо", Достоєвського і доглибну психологію несвідомого, Пірандельо і психологічну проблематику особовости.

Ця пов'язаність, що ми її схарактеризували, існує не тільки поміж загальною психологією і психологією, як цілістю, і літературою, але очевидно теж поміж соціяльною психологією і літературою. Психосоціяльний твір Рейвальда „Esprit des Masses" має, напр., розділ, складений із науково незвичайно цінних виїмків з творів різних авторів, що характеризували психосоціяльні явища. Наводимо деякі прізвища :Манцоні, Мопассан, Золя, Монтерлян, Мальро, Цвайґ, Толстой, Шіллер, Ібсен, Горький, Гайне, Достоєвський. Одним із завдань нашої доповіді було б доказати моральне право Ів. Франка зайняти в подібних випадках почесне місце.

[1] Georges Gusdorf: Le découverte de soi, стор. 261.

[2] Les temps modernes 1946, 459-1155.

КАТИ ПРО СЕБЕ

ТЕКСТ СЕКРЕТНОЇ ПРОМОВИ ХРУЩОВА ПРО ЗЛОЧИНИ СТАЛІНА

(10)

СТАЛІН В РОЗПУЦІ

Не можна не згадати, що після перших важких катастроф і поразок на фронті Сталін думав, що це вже настав кінець. В одній із своїх промов у ті дні він сказав: „Все, що створив Ленін, ми назавжди втратили". Після того Сталін на довгий час перестав керувати військовими операціями і взагалі перестав щонебудь робити. Він вернувся до активного керівництва лише тоді, коли деякі члени Політбюра відвідали його і сказали йому, що конче треба вжити негайних заходів, щоб поліпшити ситуацію на фронті. Отож причиною страшної загрози, яка нависла над нашою батьківщиною в перший період війни, були головним чином погані методи Сталіна в керівництві народом і партією. Однак, ми говоримо не тільки про момент, коли розпочалася війна, що внесла поважну дезорганізацію в нашій армії і завдала нам дошкульних втрат. Навіть після того, як війна розпочалась, нервозність і гістерія, що їх проявляв Сталін, втручаючись у поточні військові операції, спричинили нашій армії велику шкоду.

Сталін був дуже далекий від розуміння справжньої ситуації, яка розгорталась на фронті. Це було природне, бо ж під час усієї вітчизняної війни він ніколи не відвідав будь-який відтинок фронту, будь-яке визволене місто, крім того, що один раз відбув коротку поїздку Можайським шляхом, коли ситуація на фронті устабілізувалась. Тій поїздці присвячено багато літературних творів, повних всякого роду фантазій, і багато картин. Одночасно Сталін втручався в операції і видавав накази, в яких не бралося під увагу реального положення на даному відтинку фронту і які не могли допомогти, а, навпаки, призводили до великих людських втрат. У зв'язку з цим дозволю собі навести один характеристичний факт, що ілюструє, як Сталін керував операціями на фронті. На цьому з'їзді є приявний маршал Баграмян, який колись був шефом операцій в головній кватирі Південно-Західнього Фронту і який може потвердити те, що я вам розкажу.

ХАРКІВ НАВЕДЕНО ЯК ІЛЮСТРАЦІЮ

Коли в 1942 році постала для нашої армії надзвичайно тяжка ситуація в районі Харкова, ми слушно вирішили зректися операції, ціллю якої було оточення Харкова, бо це загрожувало б нашій армії фатальними наслідками. Ми повідомили про це Сталіна, заявивши, що ситуація вимагає зміни операційних плянів. Всупереч здоровому глуздові, Сталін відкинув нашу пропозицію і видав наказ продовжувати оточування Харкова, не зважаючи на те, що багато наших військових з'єднань були загрожені винищенням.

Я телефонував Васілевському і благав його: „Александре Михайловичу, візьміть мапу (Васілевський тепер тут) і покажіть товаришеві Сталінові наявну ситуацію". Мусимо зауважити, що Сталін плянував операції на ґлобі. (Рух в залі). Так, товариші, він звик брати ґльоб і позначати на ньому фронтову лінію. Я сказав товаришеві Васілевському: „Покажіть йому ситуацію на мапі, бо ми не можемо продовжувати операції так, як плянували. Попереднє рішення мусить бути змінене для добра справи". Васілевський відповів, що Сталін вже вивчав цю проблему і що він, Васілевський, не може більше турбувати Сталіна в цій справі, бо Сталін не хоче слухати ніяких арґументів. Після своєї розмови з Васілевським я зателефонував до Сталіна. Біля телефону був Маленков. Я сказав товаришеві Маленкову, що дзвоню з фронту і що хотів би говорити особисто з Сталіним. Сталін переказав мені через Маленкова, що я маю говорити з Маленковим. Я заявив удруге, що хотів би поінформувати Сталіна особисто про важку ситуацію, яка створилась на фронті. Але я мусів говорити через Маленкова, хоча він був лише за кілька кроків від телефону. „Вислухавши" в такий спосіб наше звернення, Сталін заявив: „Хай усе залишиться, як є!" Який був наслідок цього? Найгірший, якого лише ми могли сподіватися. Німці оточили наші армійські з'єднання і ми втратили сотні тисяч вояків. Ось такий був сталінський військовий „геній", що так багато нам коштував. (Рух в залі).

При одній нагоді після війни, під час засідання Сталіна з членами Політбюра, Атанас Іванович Мікоян згадав, що Хрущов, мабуть, мав рацію, коли телефонував щодо харківської операції, але, на жаль, його пропозиції не прийнято. Треба було вам бачити, як розлютився Сталін! Як можна було згадувати, що він, Сталін, не мав рації! Адже він — „геній", а геній не може не мати рації! Кожний може помилятися, але Сталін вважав, що він ніколи не міг помилитись.

„НЕПОМИЛЬНІСТЬ" СТАЛІНА

Він ніколи ні перед ким не признавався, що зробив якусь помилку, велику чи малу, всупереч фактові, що наробив чимало помилок в теорії і практиці. Після цього з'їзду нам, мабуть, треба буде провести перевірку багатьох операцій з часу війни і представити їх в правдивому світлі. Тактика, яку обстоював Сталін, не знаючи основних засад, як вести операції під час битви, коштувало нам багато, крови, поки ми встигли зупинити наступ противника і самі перейти в наступ. Військовики знають, що вже під кінець 1941 року, замість переводити великі оперативні маневри на флянґах ворога і заходити йому в запілля, Сталін домагався безупинних фронтових атак і здобування одного міста за другим. Через це ми заплатили великими втратами, поки наші генерали, на плечах яких лежав увесь тягар ведення війни, добилися зміни ситуації і перейшли до плцвких маневруючих операцій, що негайно викликало поважні зміни на фронті у нашу користь. Найганебнішим фактом було те, що після нашої великої перемоги над ворогом, яка так дорого нам коштувала, Сталін почав знецінювати командувачів, які так багато спричинились до перемоги над ворогом, бо Сталін всяку заслугу на фронті міг приписувати виключно собі самому. Сталін часто запитував мене, що я думаю про Жукова. Я казав йому тоді: „Знаю Жукова довгий час. Це — добрий генерал і добрий військовий керівник". Після війни Сталін почав оповідати всілякі дурниці про Жукова, між іншим казав таке: „Ви прославили Жукова, але він не заслуговує на це. Кажуть, що перед кожною операцією на фронті Жуков брав пригорщу землі, нюхав її і казав: можемо розпочинати атаку, або навпаки, — заплянована операція не може відбутися. Я заявив тоді: „Товаришу Сталін, мені невідомо, хто це говорив, але воно не відповідає правді". Можливо, що Сталін сам видумував такі речі, щоб применшити ролю і військовий талант маршала Жукова.

Сталін дуже енерґійно популяризував себе, як великого проводиря. На всякий лад він намагався створити загальне переконання, що всі перемоги, здобуті совєтським народом у великій вітчизняній війні, були наслідком відваги, сміливости та генія Сталіна і нікого більше. Саме так, як Кузьма Крючков, він одягав сім одягів на ту саму особу. (Схвильовання в залі).

ЗНЕЦІНЕННЯ ІСТОРИЧНИХ ФІЛЬМІВ

Таке саме було, наприклад, з нашими історичними й військовими фільмами та деякими літературними творами, від яких можна захворіти. Їхньою ціллю було прославлювання Сталіна, як військового генія. Пригадаймо фільм „Упадок Берліну". Діє там один тільки Сталін: він видає накази у кімнаті, в якій стоїть багато порожніх крісел, і тільки один чоловік час від часу підходить до нього і щось йому доповідає — це Поскрьобишев, його вірний зброєносець. (Сміх у залі). А де ж військове командування? Де Політбюро? Де уряд? Що вони роблять і чим вони зайняті? Нема про них нічого у тому фільмі. Сталін діє за всіх, він ні на кого не покладається; він ні у кого не питає поради. І так все показано у фальшивому світлі. Навіщо? Щоб оповити Сталіна славою, всупереч фактам і всупереч історичній правді. Виникає питання: А де ж військо, на спині якого лежав увесь тягар війни? Його нема у фільмі. За Сталіним у ньому не залишилось місця для військовиків.

Не Сталін, але партія, як цілість, совєтський уряд, наша героїчна армія, її талановиті командири і відважні вояки, весь совєтський народ — ось ті, хто запевнив перемогу у великій вітчизняній війні. (Бурхливі довгі оплески).

Члени Центрального Комітету, міністри, наші економічні фахівці, керівники совєтської культури, провідники партійних і совєтських організацій, інженери і техніки — кожний з них на своєму місці і за своїм верстатом давав величезний вклад своєї сили і знання, щоб спричинитись до перемоги над ворогом. Особливий героїзм виявило наше тверде ядро, оточене славою усіх трудящих, наше колгоспне селянство, совєтська інтеліґенція, яка, під керівництвом партійних організацій, пережила невимовно тяжкі часи, і, несучи тягар війни, віддавала всі свої сили справі оборони батьківщини. Великі й славні діла доконали під час війни совєтські жінки, які працювали по фабриках, у колгоспах і на різних економічних та культурних ділянках. Багато жінок брало участь безпосередньо у вітчизняній війні на фронтах. Наша хоробра молодь спричинилась безмірно на фронті і вдома до оборони совєтської батьківщини і до знищення ворога. Безсмертними є заслуги совєтських вояків, наших командирів і політичних працівників усіх ступнів. Після втрати значної частини армії в перших роках війни, вони не втратили голови і зреорганізували армію в ході боїв. Вони творили і спаювались в ході воєнних дій у сильну й героїчну армію і не тільки встоялись проти натиску сильного й підступного ворога, але ще й знищили його.

Величні і героїчні діла сотень мільйонів людей Сходу і Заходу під час боротьби проти фашистських поневолювачів залишаться на сотні й тисячі років у вдячній пам'яті людства. (Бурхливі оплески).

Головна роля і головна заслуга у переможному закінченні війни належить нашій Комуністичній партії, збройним силам Совєтського Союзу і десяткам мільйонів совєтського народу, вихованого партією. (Бурхливі і довгі оплески).

(Далі буде)

Маніфестація українців у Торонто, Канада, з приводу 30-х роковин смерти С. В. Петлюри

ПРИЇЗД Д-РА СТЕПАНА ВИТВИЦЬКОГО ТА ЖИВИЙ ВІДГУК В АНГЛОМОВНІЙ ПРЕСІ

У зв'язку з поминками 30-тих роковин смерти С. Петлюри прибув в п'ятницю 1-го червня ц. р. на запрошення місцевого Комітету Українців Канади та громадського комітету для участи в згаданих маніфестаціях на кількаденний побут до Торонта президент УНР в екзилі, д-р С. Витвицький. На торонтонському галовному залізничому двірці зустрінули д-ра С. Витвицького представники обидвох наших Церков і майже всіх наших товариств і організацій в числі понад 200 осіб. Зібрані в упорядкованих лавах, віддали почесть Достойному Гостеві, а ген. М. Садовський привітав д-ра Витвицького від усіх коротким, але сердечним словом; дві дівчинки в народних одягах передали д-рові С. Витвицькому велику китицю троянд. Д-р С. Витвицький подякував усім за прибуття й привітання дуже щиро й зворушливо.

У вечері того ж дня відбулась у готелі „Кінґ Едвард", де д-р С. Витвицький був замешкав, двогодинна конференція з представниками місцевої англомовної преси, яка вся без винятку принесла широкі ілюстровані замітки, дуже прихильні Україні.

У суботу перед полуднем д-р С. Витвицький явився у товаристві 12-особового гурту передових українських торонтонських громадян біля міського ратуша перед пам'ятником поляглих. Тут зустрів його майор Торонта д-р Филтос, привітав його короткою, але щирою й навіяною прихильністю до українського народу та його визвольних змагань промовою, після чого відбулась церемонія вложення перед пам'ятником гарного вінка з блакитно-жовтою стрічкою і відповідним написом. По полудні відбулась у згаданому готелі конференція з представниками української преси за участю 12 осіб. Заступлені були з Торонта „Наша Мета", „Світло"', „Український Робітник", з Вінніпеґу „Канадійський Фармер"', „Новий Шлях" і „Український Голос', як теж „Народна Воля" зі Скрентону.

Після того д-ра С. Витвицького відвідали спершу Арх. Кир Ісидор Борецький, а потім Арх. Михаїл Хороший. Ввечорі того ж самого дня д-р С. Витвицький ревізитував обидвох Владик.

В неділю 3 червня Пан Президент був на Службі Божій в українській католицькій церкві св. Николая, а вполудне взяв участь у Панахиді за спокій душі С. Петлюри в православному соборі св. Володимира. Після полудня відбулась у залі Мессі Гол при участі понад 1,500 осіб святочна академія в честь С. Петлюри, на якій промовляв теж д-р Витвицький, привітаний приявними щиро й з оваціями.

У вечері відбувся в великій залі в репрезентаційному готелі „Кінґ Едвард" бенкет у честь Пана Президента за участю понад 200 осіб, що репрезентували майже всі українські середовища Торонта.

В неділю 3 червня вечером відбувся у великій залі Мессі-Голл концерт - академія, що перетворився у велику патріотичну маніфестацію. На програму склалось вступне слово голови місцевого КУК-а Д. Штокала, виступ чоловічого хору „Сурма" під керівництвом Ю. Головка (пісні О. Кошиця й Лисенка), доповідь кап. Ю. Булата п. з. „Дух Петлюри в Україні під московсько - большевицькою окупацією", віольончелеве сольо Христі Колесси (твори А. Рудницького й Дж. Самартіні), сольо О. Черняк (пісні Пономаренка, й Лисенка до слів О. Олеся і Лисенка), деклямація Ю. Почевюк (вірша Наталі Холодної - Лівицької), врешті ансамбль кобзарів під керівництвом М. Сушка з Гемілтону. При фортепіяні були пані Е. Рублева і І. Черняк. На початку Академії відспівано Канадійський, а на кінці Український державні гимни. На початку другої частини вечора промовив до зібраних д-р Степан Витвицький. Публіка, яка у числі коло 1,700 осіб виповнила вщерть велику залю, повстанням з місць вшанувала Гостя і після його промови зробила йому вдруге овацію. Витяги з його промови помістила місцева канадійська англомовна преса, яка теж принесла фотографії д-ра С. Витвицького („Торонто Дейлі Стар" і ін.).

НОВА ДИРЕКЦІЯ ФІЛОЛОГІЧНОЇ СЕКЦІЇ НТШ

Дійсні члени Філологічної Секції НТШ вибрали голосуванням новий провід Філологічної Секції Наукового Товариства ім. Шевченка.

Директором Секції став д-р Григор Лужницький з Филаделфії, кол. доцент університету в Грацу (Австрія), автор твору „Українська Церква між Сходом і Заходом" та „Історія Українського Театру", яка тепер готується до друку.

Секретарем Секції став д-р Василь Стецюк з Джерзі Сіті, професор клясичної філології в Українському Вільному Університеті.

За минулі чотири роки провід Філологічної Секції був у руках проф. д-ра Костя Кисілевського (директор) і проф. д-ра Василя Лева (секретар).

Нові видання

Григор Лужницький. 1000-ліття християнства в Україні. Филаделфія, 1956, ст. 16.

Ця книжечка — це доповідь автора, яку він виголосив минулого року в Гемтремку, Мишиґен. Автор звертає увагу на те, що досі українська наука менше цікавилася фактом хрещення св. Ольги, досліджуючи 988-ий рік, в якому охрестився князь Володимир Великий враз з українським народом. Але таке становище не зовсім правильне, — міркує автор. „Хрещення св. Ольги — це безспірне свідоцтво того, що тодішні наші предки, тодішня Україна, у великій частині мусіла бути вже християнами". Цю свою думку старається автор довести в своїй доповіді.

Лу

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Будова української лікарні

Дві поважні організації на тутешньому терені — Т-во Укр. Лікарів і Т-во Укр. Інженерів взялися за одно з найсерйозніших завдань, а саме: видвигнути перед нашим громадянством необхідність будови лікарні і з'єднати для цієї ідеї його доброзичливість і допомогу. На конференції з представниками двох централь — УКК і Федерації — дня 16 квітня ц. р., що її скликав голова Комітету лікарні д-р П. Джуль, обговорено всі „світла і тіні" цього грандіозного пляну.

Плянування дістало першу риску конкретности, коли на днях ініціятори рішили закупити 26-акрову площу при 24-ій милі й Мавнровд за 20,600 дол. і вплатити 8,000 дол. завдатку (з дальшою сплатою впродовж 5 років). Щоправда, ця площа не призначена під будову шпиталю, а на парцеляцію, яка має принести надвишку, призначену на фонд будови лікарні. Основано окрему Корпорацію. Члени її вплачують уділи в висоті 400 дол. кожний. Комітет підготовляє відповідне звернення до громадянства для виснення цієї важливої справи. Немає сумніву, що українці Дітройту, у власному теж інтересі, підтримають цю далекосяглу акцію морально і матеріяльно.

Літературний вечір О. Лятуринської і С. Парфанович

Заходами Окружної Ради Союзу Українок Америки з участю Укр. Літ.-Мистецького Клюбу влаштовано вечір, присвячений літературній творчості двох відомих жінок — Лятуринської і Парфанович. В своїй доповіді про Лятуринську М. Бажанський спинився головно на „героїці" — як провідній думці не тільки в її поетичній творчості, але теж у її скульптурі. Гуртова деклямація 6-и пластунок вийшла дуже вдатно, також удвійку: Святослави Березовської і Лариси Зубаль. Огляд творчости С. Парфанович дав В. Несторович, а уривки з її творів прочитали пані Льона Луцька й Анна Лужницька та п. Р. Тарнавський. З насолодою прийняла авдиторія виступ нашої піяністки проф. Ірини Решетилович з її завжди гарним добором репертуару. З коротким словом виступила теж сама письменниця С. Парфанович, переплітаючи свої міркування кількома анекдотами з власного досвіду, на тему „письменник і читач". Вечором проводила голова ОРСУ, пані Ольга Шустер. У підготову свята багато труду вклала секретарка п. Марія Слюсарчук.

Харитативне Т-во „Самопоміч" зактивізувалося

Відділ Т-ва „Самопоміч", який впродовж кількох років виявляв цінну діяльність, від часу смерти останнього голови проф. Є. Яворівського (а навіть від часу його недуги) був неактивний. А чейже від цього Відділу пішла ініціятива доповн. школи українознавства, яка згодом виросла в велику установу („Рідна Школа"), він був спонзором Кредитової Спілки „Самопоміч" (разом з організаціями наших інженерів, лікарів і комбатантів), і багато родин завдячують йому моральну і матеріяльну підтримку в перших днях прибуття на поселення в Дітройті. І так найважніше завдання, яке повинна сповняти „Самопоміч", а саме — харитативна служба, було занедбане.

З ініціятиви Кредитової С-ки відновлено діяльність Відділу цього Т-ва і на самий початок він перевів передріздвяну широкозакросну акцію з пачками „Кер". Вона дала майже 1000 дол. і поставила дітройтський Відділ на передовому місці в цій акції на терені ЗДА.

Виділ у новому складі, тимчасово, очолив інж. Лісовський, а після його резиґнації, інж. Мілянич. У Виділі є: Лотоцький (секр.), Малиновський, Шкудор, Щуровський, Василькевич; а в Контрольній Комісії — Любинецька, Кривуцька, Несторович.

В „Самопомочі" урядують кожного понеділка і четверга (6.30 — 8.30 веч.) в приміщенні Кредитової Спілки. Дижурний виповняє афідавіти для еміґрантів з Европи і формулярі на громадянські папери, інформує як виробити собі право до побирання старечої пенсії чи іншої допомоги в місті чи в стейті, нотує хворих, якими треба заопікуватись, приймає пожертви для залишенців, тощо.

Добре, коли б у цю цінну харитативну роботу включились громадяни і громадянки, які розпоряджають дещо вільним часом.

Концерт М. Голинського

Заходом Українського Літературно-Мистецького Клюбу, на закінчення сезону, відбувся 20 травня ц. р. концерт тенора М. Голинського, гостя з Канади, який безкорисно погодився пригадатись тутешньому українському громадянству і помогти сплатити Клюбові один гром. довг з прибутку із вступів. Гарно унята сильветка цього відомого співака у вступному слові д-ра В. Витвицького, пов'язана з оперовим мистецтвом, була доброю підготовою до слухових вражень. У репертуарі були такі музики, як: Січинський, Гайворонський, Валтарович, В. Вахнянин, а з чужих — Г. Пуччіні. Фортепіяновий дострій в усіх виступах належав до відомої піяністки І. Решетилович. В одній пісні долучився ще флейтист п. Вірстюк і це звучало дуже оригінально, наслідуючи гру на гуцульській верховині.

Новий Провід Укр. Літ.-Мист. Клюбу

Після концерту Голинського відбулись Річні Загальні Збори Українського Літературно-Мистецького Клюбу, попереджені оглядом яскравіших подій, які заіснували в чотирьох роках праці Клюбу. Було багато друзів, але не бракувало й недругів. Було багато успіхів, але були й недоліки. Проте, коли б можна було все зроблене схопити цифрами, то пасиви були б незначні. Зборами проводив проф. Дольницький, і вони пройшли швидко. Листу кандидатів до керівних органів Клюбу предложила від Номінаційної Комісії пані Марія Гарасевич, і і листу цю без змін прийнято. До Правління ввійшли: проф. Едвард Козак (голова), д-р В. Витвицький (заст. голови), М. Бажанський (секретар), Ю. Кощельняк, Р. Крохмалюк (фінанси), Б. Нижанківський, П. Потапенко і З. Тарнавський. До Ради вибрані: д-р С. Парфанович, П. Біланюк, М. Дольницький, К. Кривуцька, Г. Мироненко, І. Розгін, К. Цепенда, М. Щустакевич. Кураторія Видавничого Фонду складається з таких членів: Марія Гарасевич, М. Любинський і А. Слюсарчук, а Товариський Суд: Б. Петріна, В. Решетилович, В. Цимбалістий.

Заснування Союзу Українських Купців, Промисловців і Професіоналів

Нам приємно занотувати в пресі, що в Дітройті під такою назвою постала професійна організація і що наші підприємці включаються об'єднано в громадське життя. Є всі дані на те, що СУКіПП виросте згодом і зміцниє та здобуде собі таку пошану, яку мають його старші „побратими" в Филаделфії і Ню Йорку. До Управи Союзу вибрано: Т. Цимбалу (голова), адв. Д. Квітковського (заст. голови), д-ра Л. Обушкевича (рекорд. секретар), а на членів Управи: Вілоскурський, Бойчук, Заплатинський, Кузьмин, Медвідь, Цісарчук, Чуник. До Контрольної Комісії ввійшли пп.: Геник, Когут, Мілянич; а до Товариського Суду: М. Клямнщин, С. Луцький і С. Мокрий. Основну доповідь на тему: „Спільна дія і користі з профес. організації" виголосив В. Несторович. Інформації про тутешній Відділ СУКіПП'у подає на бажання: Мр. Денис Квітковський, 11368 Келли Роад, Дітройт 24. Всі наші купці, промисловці і професіонали, які не могли з'явитись у „Діброві" 20 травня ц. р. і взяти участь в установчому зібранні, повинні негайно зголоситись на подану адресу і вписатися в члени.

Дискусія про ролю кредиту на „весняній зустрічі в оселі „Діброва"

Післяобідні збори купців, промисловців і професіоналів попередила ориґінальна зустріч членів і прихильників Кредитової Спілки „Самопоміч", влаштована д-ром В. Чавсом. Одинокою тематикою зустрічі був кредит, про нього говорили доповідачі і про нього дискутували приявні, яких було коло 50 осіб. „Кредит якспівтворець добробуту Америки" (інж. А. Мілянич), „Чи, і як позичати гроші" (міркування у формі розмови між інж. Р. Крохмалюком, мґр. О. Курдидиком і д-р В. Шкудором), які зразу викликали реакцію слухачів, що проявилась у живій дискусії) і „Леґальні аспекти кредиту" (англійською мовою адв. С. Луцький), — ось що склалось на зміст ділової зустрічі.

В. Несторович

Шикаго, Ілл.

Пом'янули Пана Отамана!

Короткою, але імпозантною, програмою вшанувала шикаґовська громада пам'ять голови держави, популярно званого Головним Отаманом, Симона Петлюри. Минуло 30 літ від часу його смерти на бруку Парижу, і українці доброї волі, ті, які шанують „тих, що впали" без огляду на їх родовід чи партію, щорічно споминають Того, що у важкий революційний час стояв на чолі молодої української держави. З перспективи 30 літ можемо сказати словами Наполеона, який через далековид бачив свою армію в рукопашному бою під Ватерльо та сказав: „Моя армія гине та не піддається!!"

Згинув Головний Отаман та не піддався.

Полк. В. Чабанівський відкрив академію коротким словом. Варту коло вічного вогню держали на переміну старі ветерани і хлопці Юного Сума. Слово англійською мовою виголосив п. З. Голубець, і ті, що не розуміють української мови, могли собі добре пізнати, ким був от. С. Петлюра.

Головний реферат виголосив д-р М. Шлемкевич. Між промовцем і публікою був живий зв'язок, який не завжди буває. Присутні мусіли дбати, щоб цей зв'язок затримати.

Виступали два хори з добре підібраними піснями. Катедральний „Боян" під дир. о. С. Позняка з двома піснями „Вставай народе" і „Вітай нам Батьку Отамане" і „Сурма" під дир. Р. Андрушка з піснями „Косар" і „Пісня геніїв ночі".

„Все і всюди присутні панове Ігор Вілогруд і Василь Щуть акомпаніювали цілій програмі. Струнний квартет в складі п. Поваляченка, Мака, Чижика і Дуди гарно доповнив програму творами Ветовена і Сметани. Сольоспів п. Рудавського і деклямація п. Турянської в другій частині програми добре гармонізували з цілістю програми.

Не було в нас кілька академій як в деяких громадах, а була одна, якою проводив Громадський Комітет Українців Шикаґо. На академії було присутніх 850 осіб, і це була єдина Академія, зорганізована, яку влаштував Громадський Комітет Українців Шикаґо.

Степан Куропась.

Клівленд, Огайо

Одне маленьке свято.

На чотири - п'ять тисяч самих тільки новоприбулих українських іміґрантів Клівленду, на сотні їхніх дітей пересадкового віку (3—5 літ) — до світлички 33-го Відділу Союзу Українок Америки, ім. Лесі Українки, в Клівленді, ходить... півтора десятка дітей... Комусь „не виплачується водити дитину раз у тиждень на три години", комусь страшні евентуальні дитячі недуги, комусь оточення садка замало для його дитини аристократичне (телевізія аристократичніша!).

Яка шкода, що такі й їм подібні „невдоволенки" й „аристократи" не побували на маленькому Святі Матері цієї світлички, що відбулося 19 травня, в домівці СУМА (раніш, дім Української Щадниці), в Клівленді?!

Маленьке свято: півтора десятка дітей, вдвоє стільки батьків — разом з аранжерами, півсотні людей. Але яких, направду, святочних, яких сильних силою любови і свідомістю добре сповнюваного обов'язку?!

Маленька програмка, з віршами - одами до матері, зворушувала не тільки рідних матерів. Ці наші найменші, яких у співах - танцях мусіли „на дусі підтримувати" декілька представників старшого річника з „Рідної Школи", своєю українською мовою - піснями - танцями, водночас з поклоном рідній матері, несвідомо складали поклін спільній Матері своїх батьків. Якби слова виховної референтки 33-го Відділу СУА, п. Євгенії Дубас, про потребу національного виховання дітей, чули були і це свято бачили б були всі наші „невдоволенки" й „телевізійні аристократи" — кількість дітей у світлиці зросла б була на другий день на 300—400%... А товариські забави дітвори, після закінчення програми, могли кожному невірному Томі показати, скільки шляхетного, доброго, рідного молоденька душа може вибрати в себе навіть за три години в тиждень!

Наприкінці програми теперішня голова 33-го Відділу СУА, п. Ярослава Данилевич, прилюдно дякувала садівничці п. Стефі Хомі й референтці Суспільної Опіки Відділу — п. Софії Бурій, за успішне ведення світлички й підготування свята.

Ці подяки ми хотіли б доповнити тут подякою і признанням 33-ому Відділові Союзу Українок Америки, ім. Л. Українки в Клівленді, що — цілком у стилі своєї патронки — „контра спем", проти надії сподіваються, вірять у діло і працюють для нашої дітвори.

Б. довголітня голова Відділу, тепер референтка преси і зв'язків, п. Михайлина Ставнича, заявила, що Провід Відділу задумує для дітей досадкового віку влаштувати щоденну й цілоденну світличку (крім усіх моральних користей, така світличка дала б матерям таких дітей змогу йти на зарібкову працю).

Чи хоч тепер матері - адресатки зрозуміють, скільки вони, їхні діти і громада скористають на світличці — і скільки без неї втратять?

оНо

— — — — — — — — — —

При нагоді — маленьке спростування. В моєму дописі „Чи поворот Клівленду?" („Свобода", ч. 4, з 23 лютого ц. р.) трапилося неприємне перекручення сенсу одного речення. Я писав: „Тріпочуться, як можуть (а не „не надто рухаються"!) молодечі організації, як Пласт, СУМА й інші, з яких суміаці (а не „тільки суміаці") здобулися на гузарську штуку — купити великий дім..."

оНо

Ню Йорк, Н. Й.

Ювілей В. Купчинського.

9 червня ц. р. громада професорів і студентів Українського Технічного Інституту в Ню Йорку відзначила 50-річчя громадської діяльности пастора і доктора медицини Володимира Купчинського. Урочисті збори відкрив президент У. Т. І. проф. О. Архімович, а доповідь про діяльність ювілята зробив проф. Я. Зозуля. Доповідач згадав видатні діла й заслуги д-ра В. Купчинського. Ювілятові вже 68 років, але з тих років аж 50 припадає на активну громадську працю, на полі церковному в ролі пастора, на полі медичному і на полі української національної роботи серед української іміґрації в Канаді й ЗДА. З багатьох фактів, згаданих у доповіді, ми відзначимо хоч би той, коли завдяки заходам д-ра Купчинського український хор під керівництвом Кириченка року 1943 дав концерт українських колядок у музичній залі „Радіо-Ситі" в Ню Йорку. Це була надзвичайна подія для української культури на чужині, бо цей виступ уможливив відомий Рокфелер, що дав на цю ціль 200 тисяч долярів — як плату за передачі і як відшкодовання відкликаних передач. Майже 200 мільйонів людей у всьому світі слухало українську пісню. „Радіо Ситі" одержало понад 700 листів з подяками і з вимогою повторити цей концерт наступного року. І цей концерт повторено ще й 1944 року.

Після основної доповіді виступали присутні на зборах його ближчі друзі (інж. Л. Безручко) і ті, кому він, як зичливий доброчинець, так чи так допомагав (п. Н. Чапленко).

Сам Ювілят у своєму виступі поділився спогадами з свого минулого, зокрема розповів багато цікавого про свою подорож на Наддніпрянщину 1930 року.

Вечір пройшов у теплій, дружній атмосфері.

Ч.

КОМІТЕТ ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОГО ТАНКУ В ТОРОНТІ

Після недавнього ювілейного свята в Мессей Голл у Торонті Василь Авраменко виїждає до західньої Канади в цілі висвітлювання своєї ювілейної фільми „Тріюмф Українського Танку' в усіх важніших українських осередках. Чистий прибуток із тих висвітлювань має бути вжитий на провінцію інструкторської танкової фільми в кольорах для вжитку по школах і організаціях, на видання при співучасти знавців обширного твору про українські танки, народні строї і музику і на заснування постійного Інституту Українського Народного Мистецтва.

З ініціятиви відомих місцевих громадян створено недавно в місті Торонто Комітет Прихильників Українського Танку, завданням якого є піддержати мистецьку і виховну діяльність Василя Авраменка.

Комітет очолюють п. п.: Андрій Орищак — голова; Сидір Коваль — скарбник і Іван Іващук — містоголова; Василь Ковальчук, контрольор; В. Віберович — секретар.

Український Літературно-Мистецький Клюб

Ню Йорк 149 2nd Av.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 22 червня ц. р., в приміщенні Клюбу відбудеться доповідь проф. Віктора Приходька п. н. „1917 рік на Україні (Українізація шкільництва на Поділлі)". Початок о год. 8-й вечора.

• ПРАЦЯ • Help Wanted—Female •

ПОТРІБНО ЖІНОК
до праці чищення бюр. Нічна праця. Можна працювати 5 до 7 год. в ночі. Добра платня і добрі умовини праці. Голоситись: в четвер і п'ятниці 1:30 P.M.
Room 719,
250 W. 57th St., New York City

• ПРАЦЯ • HELP WANTED—MALE •

"EXTRUDER OPERATORS"
Досвіду непотрібно. Небувала нагода праці в скоро розвиваючійся фірмі.
- ДОБРА ЗАПЛАТА
- ПОСТІЙНА ПРАЦЯ
- КОРИСТІ.

Закінчення "High School" конечне.
PLASTIC HORIZON CORP., INC.
2 East 5th Street
Paterson, New Jersey
щоб домовитись телефонуйте
Armory 4-6874

МУЖЧИНИ
З досвідом, частинно досвідчені і початкуючі до
World Kitchen Cabinets
Постійна праця — цілий рік.
PRECISIONWARE, INC.
245 Crookes Ave., Paterson, N. J.

**CABINET MAKER
BENCH and
MACHINE MEN
BELT SANDER
OPERATORS
STOCK CLERKS**
До постійної праці
у
"Woodworking Shop"
in New Jersey
Tel.:
ORange 2-9100

• РОЗШУКИ •

Родина пошукує **Степана і Михайла ГЕНТОШ** із села Коростенка, Добромильського повіту, що раніше жили в місцевости Delano, Pa. Зголошуватись на адресу:
A. A. GELETA,
135 Saratoga St., Cohoes, N. Y.

Пошукую Міхала ЦЯПАЛА з села Скнилова, пов. Золочів, який перебував в 47 році у таборі "Lager Muenster bei Soltau" і певно виїхав до Америки або Канади. Хто знав би про нього, або він сам, прошу зголоситись на адресу. Маю вістку від Твоїх Родичів.
Mrs. MARIA SZELEPINSKA
258 Grace St., Toronto, Ont., Canada

Пошукую МИХАЙЛА БАРАНА
з села Коросно, пов. Перемишляни. Голоситись на адресу:
МАРІЯ Г.
1420, 4th Ave. N.
Fort Dodge, Iowa
Українські газети в Англії просимо передрукувати.

Пошукую брата Романа Білого, який виїхав з дому 20-21 липня 1944 р. Особи, які з ним бували або щось про нього знають, або він сам, прошу писати на адресу: Jaroslaw Bilyj, 977 Grant St., Buffalo 7, N. Y. — Усі місцеві та заграничні часописи проситься про передрук.

Родина Дуркевичів пошукує **Пань БОГОЛОВСЬКИХ** з Рави Руської. Прошу голоситись на адресу:
JOHN NOJ
50 Hale Lane,
Failsworth, Manchester,
England

• VACATION •

**ВИНАЙМАЄМО
КІМНАТИ
НА ВАКАЦІЇ**
Дуже здоровий клімат — все дуже вигідне. Став з рибами, човен, фарма у Hundson, N. Y. — Пишіть або телефонуйте:
До New York TA 3-4514
Hundson 8-6000
L. KRIZAR
R. D. 1, Hudson, N. Y.

Спорт

ТРИЗУБ — ФЕНІКС 1:0 (0:0)

Филаделфія, Па. — Дальші два лігові пункти здобув 9-го ц. м. „Тризуб", перемагаючи амбітних німців щойно в другій півгрі. Вирішальні ворота прецизно здобув у ріг воріт противника д-р Павлічка. Гра була нецікава з великою перевагою „Тризуба" та розпачливою обороною німців, якій понад чорно-червоних ніяк не міг дати ради. Причиною мабуть було знищене двотижневим перебуванням цирку грище. Це ще один доказ, що „Тризуб" конче потребує своєї площі, бо не зважаючи на такі гарні осяги у своєму розвою, буде мусіти самоліквідуватися, а це було б дуже великою шкодою для филаделфійської української громади.

Друга німецька дружина Джермен - Гунгеріянс повідомила, що віддає свої пункти без гри. (воковором). Залишилися ще одні змагання з Літл Клобом, які навіть вистачить зремісувати, щоб мати в Лізі перше місце у весняним сезоні.

Очевидно, що найбільше заінтересовання викликають реваншові змагання „Тризуба" за чемпіонат ЗДА, які відбудуться 24 ц. м. у Филаделфії, де прибудуть Кютіс-Кікерс зі Ст. Луїс.

Треба сподіватись, що 24-го ц. м. спортова площа у Филаделфії зароїться від великого числа гостей, які прибудуть радіти великим осягом нашої молоді.

М. С.

„Шукають Рідних"

20723 Марія Сеньків дочку Ярославу зі села Котузів, пов. Підгайці, має перебувати у Франції.

20724 Іван Грицко вуйків Дмитра і Михайла, які разом з його батьком до війни перебували у Вунсакєт, Род Айленд.

20725 Іван Якимович з Німеччини свого свояка Михайла Якимова, який живе у ЗДА.

20726 Іван Сірий інж. Теофіля Молчко, який перед війною працював на копальні вугля в Баня-Лука в Югославії.

20727 Петро Мандюк в Бразилії рідних і знайомих зі сіл Старичі та Яжева Нового, пов. Яворів.

20728 Марія Теліжен, дочка Проця із села Надіїв, коло Рахова, Миколу Теліжен, який в 1939 і 1940 рр. перебував в Ню Йорку.

20729 Парасковія Нога, зам. Гето, в Англії, брата Василя Ногу зі села Вишенька Велика, пов. Городок Ягайлонський.

20730 Р. Улан з Англії братів Михайла і Василя Улан з Бучацького повіту, які по другій світовій війні мали виїхати до ЗДА.

20731 Анна Є. Мікев родин Оляничі та Стеблюк з села Лелюхівка, Ново Санжарського районну, полтавської области.

20732 Теодор Рогович родину Петра Сиропліка, що в 1950 р виїхали з Німеччини до ЗДА.

20733 Іван Присташ, син Луця в Югославії родину Василя Присташ, яка має знаходитися в ЗДА.

20734 Андрій Дерін з Югославії вуйка Гринька, сина Захарка і Марії Карпак, який виїхав до Америки в 1908 р. та вуйка жінки Петра Жедрущик і тету Марію Скитанчук, які проживали з 1927 р. в Филаделфії.

20735 Стах Сорокатий братів Павла і Михайла Сорокатих.

20726 Петро Стоцький в Югославії рідних і знайомих.

20737 М. Смеречинський рідних, що перебувають в ЗДА, а то: родину Василя Смеречинського із села Криволуки, пов. Чортків та Павлину Смеречиньську з села Полівці, пов. Чортків.

20738 Рідня у СССР шукає Розу Кіфель, народжену 19 травня 1901 р. у Зельці під Одесою, яка в 1951 р. переселилась до ЗДА.

20739 Дмитро Трлюк стриєчного брата Кубу Трлюка, що виїхав до ЗДА перед першою світовою війною.

Зголошуватись на адресу:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС

• BUSINESS OPPORTUNITY •

FRANEK'S TAVERN, центр. полож. в приємнім курортнім місті New Jersey, близ. до N.Y.C. Бизнес провадиться вже 27 р. Велика бара, гарне влаштування, 36 сид. місць. Пов. кухон. виряд, шофелборд. Солідний в стилі будинок, декор. фронт, 4 апарт., гараж на 2 авта. Около 5 акрів землі, 210' фронту. Сад, курник. $162 місяч. від 3 апарт. Власник відходить. $53,000. Пишіть: Mr. M. Franek, 323 Rutherford Ave., Franklin, N. J.

Хроніка українського життя

В Арґентині

УКРАЇНСЬКЕ КАТОЛИЦЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ В АРҐЕНТИНІ

(єдо). — Управа Українського Католицького Об'єднання (УКО) в Арґентині скликала на 14 квітня Крайову Конференцію українських католицьких церковно - релігійних організацій в Арґентині. Участь в Конференції взяли з рішальним голосом все українське католицьке монаше й світське духовенство, сестри Василіянки та представники Т-ва св. Володимира Великого, Марійських Дружин і Апостольства Молитви.

Серед резолюцій Конференції, побіч тих, що гостро засуджують переслідування християнських Церков окупантами України, звертає на себе особливу увагу резолюція ч. 8, звернена до арґентинського уряду:

„Друга Крайова Конференція УКО з прикрістю ствердкує, що в проголошеній недавно статистиці арґентинського уряду пропущено національну групу українців, які творять одну з найчисленніших іміґрацій Арґентини. Друга Крайова Конференція УКО апелює до арґентинських урядових чинників перевести зміну в номенклятурі українських поселенців на вольній землі Сан Мартіна, яких ураховано до групи поляків або росіян. Одночасно звертається до Управи Української Центральної Репрезентації з пропозицією перевести докладну статистику українців в Арґентині та поробити відповідні заходи перед арґентинським урядом у справі офіційного визнання української народности."

На голову УКО переобрано о. протоігумена Ореста Карплюка ЧСВВ, а на місце секретаря М. Денисюка, відомого видавця, що 27 квітня від'їхав кораблем до ЗДА, обрано редактора Гр. Голіяна.

НАРАДА ПРЕДСТАВНИКІВ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

(єдо). — З ініціятиви УКО, голова Головної Ради УЦР інж. В. Віктор Левицький скликав до Українського Клюбу в Б. Айресі представників українських центральних організацій — Братства св. Покрови УАПЦ, „Відродження", „Просвіти" і УКО — в справі димісії голови Української Центр. Репрезентації, професора Є. Онацького. Нарада відбулася 9-го квітня. Головував п. В. Савич, голова „Просвіти", а секретарював п. Г. Тоцький, заступник голови Братства. Після докладної виміни думок, було вирішено, що „Просвіта" видрукує в своєму органі „Українському Слові", виснення, яке усуне причини, що були спонукою до уступлення проф. Є. Онацького зі становища голови УЦР, до якого чотири Централі звертаються з просьбою відкликати свою резиґнацію.

„Просвіта" видрукувала в цій справі „Комунікат", який, проте, рішуче не задовольнив своєю формою і змістом проф. Є. Онацького, який підтвердив свою димісію. Цією справою має зайнятися Головна Рада УЦР.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРД. СПРАВ У ЗДА

З офіційними відвідинами до З'єдинених Держав Америки прибув міністер закордонних справ французького уряду Крістіян Піно.

Короткі Вісті

● **Хрущов,** який цими днями закинув Сталінові розпустність, такий самий закид висував проти Берії під час боротьби за владу, яка розгорнулась була між членами кремлівської кліки зараз після смерти Сталіна. Молотову Хрущов закинув, що він занадто піддається амбітним плянам своєї жінки. Ці й їм подібні подробиці оповідав перед Сенатською комісією для дослідження протиамериканських дій колишній керівник польської комуністичної служби пропаганди в Західній Европі, Северин Бялер, який втік з Польщі в січні ц. р.

● **Уряд здоров'я** в Ню Йорку недавно повідомив, що, згідно з новим законом про консервацію, можна буде без окремого дозволу нищити міських голубів. Але, простудіювавши докладніше стейтовий закон, уряд здоров'я виснив, що цей закон відноситься тільки до голубів на селах, і тому на нищення голубів в Ню Йорку треба окремого дозволу.

● **Колишній голова** мадярської держави, адмірал Ніколяс Горті, який здавив був комуністичний переворот Бели Куна, скінчив 80 років. Від 1945 року він живе майже в забутті у м. Есторіль в Портуґалії, куди альянти дозволили йому переїхати, хоч він ніби був приятелем Гітлера.

● **У Москві** впродовж трьох тижнів двічі на день, відбувався показ жіночої моди з Англії. Велика заля на 1,500 осіб була постійно вщерть повна, а дорогі квитки були заздалегідь розкуплені. Всі можливі роди одягів демонстрували 6 модельок — струнких красунь делікатного англійського типу. При показі купальних одягів і панчіх бували інциденти, коли офіційні представники протестували проти неморальности показу. Це збільшило попит на квитки.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПОНҐСТАВН, О. — Відд. 140 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 24-го червня, в церковній залі, 526 Вест Расн Еве., зараз по великій Сл. Божій 11:30 A.M. Всі члени повинні прийти на збори, будуть наради в справі 50-літнього ювілею нашого Відд. Всі члени повинні вирівняти свої залеглості. — М. В. Терлецький, предс.; І. Кравець, секр. і кас.

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори Відд. 374 відбудуться в неділю, 24-го червня, о год. 4-ій по пол., 152-154 Tyler вул. Буде роздача дивіденди за цей рік і інші справи до полагодження. Для добра просимо прибути і вирівняти свої залеглости. — Управа.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співласниками 17-ти мільйонового майна організації!

Посмертні Згадки

АННА ДРВАЛЬ довголітна членкиня 170 Відд. УНСоюзу в Джерзі Сити, Н. Дж., померла 3-го червня 1956 р. Похорон відбувся з української церкви св. Петра і Павла на вічний спочинок у Arlington, N. J. Полишила у смутку Анґело Маріо і сина Йосипа. — В. їй П.!

І. Грабар, секр.

МАКСИМ ЗАВОЙСЬКИЙ, довголітній член Відд. 235 У. Н. Союзу в Росфорд, О., помер 11-го червня 1956, проживши 84 років. Покійний родився в селі Одрехова, пов. Сянок, Зах. Україна. Полишив в смутку доньку Марію і Єву, двох зятів, 2 синів Стефана, Антонія, 2 невістки, 8 внуків і 17 правнуків. Похорон відбувся з грек. кат. церкви св. Арх. Михаїла. Похоронений на цвинтарі Кальварія. — В. Й. П.!

М. Теплий, секр.

ІВАН СТЕЦЬКО, довголітній член Т-ва Зап. Січ Відд. 363 УНСоюзу, помер 11-го червня 1956 р. Покійний родився в селі Теплиця, пов. Ярослав, Зах. Україна. Полишив у великім смутку дружину Єву і сина Петра. — В. Й. П.!

Д. Балів, секр.

ЛІТЕРАТУРНА НОВИНКА
Олена Звичайна
ОГЛЯНУВШИСЬ НАЗАД...
Збірка з 16-тьох оповідань із нашої недавньої минувшини. Усі вони просякнуті національно-виховним, антикомуністичним і протимосковським ідейним змістом і читаються з захопленням.
Стор. 232, ціна 1.50 дол.
Замовляти:
"SVOBODA"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

ПОДЯКА

Повне посвяти серце Нашої Найдорожчої Мами, Бабуні — Мучениці

бл. п. ПАРАСКЕВІЇ ПЕЛЕХ

перестало бити на віки дня 22-го травня 1956 р. в Лонґ Айленді.

Цією дорогою складаю щиру подяку Д-рові Остапові Варанові за кількарічне лікування, за телефонічні розмови з лікарями в шпиталі, за відвідини вдома і в шпиталі. Не має слів, щоб оцінити Ваш труд, посвяту і безкорисне лікування моєї Мами. Щира подяка Всеч. о. Кузьмакові за відправлення Парастасів і похоронних Богослужб. Дякую Д-рові Кул за опіку в шпиталі.

Дякую моїй сестрі Єві Пелех-Чічкан, мужеві, доням Олі й Надії, які за життя виявили так багато щирости Покійній. Дякую тов. Ничові за труд, поміч і прихильність. Дякую Г. Мазурчак за труд і ласки, що їх виявила Покійній від часу приїзду до ЗДА та що замовила Співану Службу Божу за спокій душі Покійної.

Дякую В. Пелехові і його рідні за зложення $100.00 в пох. заведенні П. Яреми на покриття частини коштів похорону. Також щира подяка Черлесові Пелехові і його Рідні.

Дякую пох. заведенні п. Яремі за перевезення Тлінних Останків моєї мами з Лонґ Айленд до Ню Йорку.

Сини: **РОМАН, МИХАЙЛО з родиною і внуками.**

Призначую $10.00 для бідної вдови, яка живе на ласці та терпить на біль голови і ісхіяс.

Ню Йорк, 17. VI. 1956

ВЕЛИКА НАГОДА!

УКРАЇНСЬКІ ПЛАТІВКИ

можете одержати в „СВОБОДІ".

IV. УКРАЇНСЬКІ ПЛАТІВКИ 10"
Видані 1950-1956 р. — Ціна дол. 1.25.

562. На чайочок прийдіть всі до мене — фокстрот
Ох, ті місячні ночі ... вик. Жіночий Квартет „Верховина"
563. Пощо так мучиш мене — танґо
Мрія — вальс ..... вик. Жін. Квартет „Верховина"
564. Як тебе не любити, танґо .... Мирося Вербицька
Усміх — танґо
565. Всі мої мрії — вальс .... співає М. Вербицька
Чар карпатських гір — вальс
566. Засумуй трембіто — стріл. пісня, слова Р. Купчинського
Ой у полі верба — стріл. пісня ... співає М. Мінський
567. Фіялки сині — слова Л. Лепкого .. співає М. Мінський
Ти не прийшла — романс .... співає М. Мінський
568. Марш Українських Партизанів ... співає М. Мінський
Від Синього Дону до Сивих Карпат .. спів. М. Мінський
569. Село моє рідне .... співає Юрій Лаврівський
Синій сад — танґо .... співає Юрій Лаврівський
570. Якби я мав... — танґо ...... співає Ю. Лаврівський
Шукай кохання в інших — О. Курочко
співає Ю. Лаврівський
571. Пролiски — слов-фокс ..... співає Юрій Лаврівський
З весною — слов-фокс — (Е. Козак)
співає Ю. Лаврівський
572. Пю за любов .... співає Ю. Лаврівський
Ох, хлопче — фокстрот (Oh, boy) .... Ю. Лаврівський
573. Сонце зайшло — танґо ...... співає Ігор Раковський
Тобі я скажу — вальс .... співає Ігор Раковський
оркестра В. Босого
574. Все твоє — танґо .... співає Ігор Раковський
Ти поїхав — вальс .... співає Ліда Нікольська
оркестра В. Босого
575. А в місяці липні, — жарт-пісня .. І. Орловська-Фоменко
Дуда .... І. Орловська-Фоменко
Ой, щож це за шум — „ —
Ой, за гаєм — „ —
576. Ось іду я від куми .... співає Черник
Кумася .... співає Черник
577. Заграй мені .... танґо Весоловського
Ніччю .... румба Весоловського
578. Чи знаєш Ти...? — слов-фокс .... Весоловського
Ти з любови собі не жартуй! — фокстрот,
Весоловський
579. Шуміли верби — в'язанка вальсів, тільки музика,
Весоловський
Як ми покохались — слов-фокс,
співає Мирося Вербицька
580. Серце — танґо .... Мирося Вербицька
На здоров'я — полька .... муз. Весоловського
581. Ой, Дніпре — пісня .... співає Черник
Лугом іду — пісня .... співає Черник
582. Усміх — танґо .... вик. Жіноч. Квартет „Верховина"
Вернись з Соренто — романс,
Жіночий Квартет „Верховина"
583. Перша Сніжинка — танґо,
Жіночий Квартет „Верховина"
Спомин з гір — романс,
Жіночий Квартет „Верховина"
584. Забудь мене — романс, ... співає М. Мінський
Тихесенький вечір — серенада, ... співає М. Мінський
585. Вернись кохана — танґо, ... співає М. Мінський
Сині очі — танґо, ... співає М. Мінський
586. Вернись в Соренто — романс ...... співає Мінський
Як місяць вийде — романс .... співає Мінський
587. Та болять ручки .... Укр. Хор „Трембіта"
Ой зійшла зоря .... Укр. Хор „Трембіта"
588. Гомін села .... Укр. Хор „Трембіта"
В'язанка Пісень .... Укр. Хор „Трембіта"
589. Циганське танґо .... Тритяк-Косяк
Скажи — танґо .... Тритяк-Косяк
590. Сон, — танґо .... Тритяк-Косяк
Чи тямиш? (бостон) .... Тритяк-Косяк

IVб. УКРАЇНСЬКІ ПЛАТІВКИ
(Інші ціни).

591. Гетьмани, гетьмани .... Героїчний тенор
Ходив чумак .... Михайло Голинський
Ціна 2.00 дол.
592. Черемоше, Брате мій .... Героїчний тенор
Зелені гори .... Михайло Голинський
Ціна 2.00 дол.
593. Вечерниці Ніщинського — (тільки музика)
(дві частини — „лонґ плей") .... Ціна 1.95
594. Думка .... муз. Степового
Черемоше, брате мій .... Людкевича
За думою дума .... Лисенка
Ой вербо, вербо .... Людкевича
Не співайте .... Січинського
Веснівка .... Матюка

Співає Міро Скаля-Старицький, в супр. оркестри корол. опери; „лонґ плей", ціна 4.50 дол.

- Повищі платівки висилаємо поштою за попереднім надісланням грошей. В ЗДА висилаємо рівно ж за післяплатою.
- При замовленнях 6 платівок і більше — порто оплачує „Свобода". Менших замовлень не виконуємо. ПЛАТІВКИ ВИСИЛАЄМО ДО ВСІХ КРАЇН.

ЖАДАЙТЕ ПОВНОГО КАТАЛОГА — БЕЗПЛАТНО!

Посилку з платівками одержите через фірму „АРКА".

Замовлення надсилати:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J. USA

• РІЖНЕ •

АРКА
48 E. 7-ма вул. в Ню Йорку
(Тел. GR 3-3550)
МАТЕРІЯЛИ ДЛЯ ВИШИВАННЯ
Гуртом і детайлічно.

САЛЬОН КРАСИ „МАРІЙКА"
Щоденні години від 9. рано до 8. ввечір.
318 EAST 6th ST.
(Bet. 1st & 2nd Ave.)
NEW YORK 3, N. Y.
Telephone
GRamercy 5-7244

• FARMS FOR SALE •

Sussex County — Дійна молочна фарма. 105 акрів, 9 кімн. колон. дім. Великі кімнати. 32 перед. стайні — 80x32. Другі будинки. Повне влаштування — потік і став. 2 криниці, 60 м. від Ню Йорку, близ. міста. Жадає $24,500 без товару. З огляду на скору продаж додається ще до купна 30 шт. дійної худоби. Phone PL. 5-5130 (N.Y.C.) or Sussex 2-3518 (N.J.)

НА ПРОДАЖ
МАЛА ФАРМА 12½ АКРА,
1½ м. від міста Ballston Spa, N. Y. 7 миль від голов. міста Saratoga Springs. Добра здорова країна. Продається з причини смерти жінки. На фармі є велика купальня, 3 кімн. дім, вода город, трактор з дочіпкою. Тільки $2,800. Прошу голоситись на адресу:
PETER TIMKO
10 Columbia Avenue
Ballston Spa
Saratoga County, N. Y.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"

ЧУДОВИЙ ЛІК НА ДИХАВИЦЮ
Бронхіяльну Астму

Кожний, що колинебудь терпів на страшний АТАК АСТМИ — знає, що це є біль. Ви кашляєте, важко дихаєте, задихуєтеся і душитеся від кашлю. Часами Ви мусите боротися за віддих. Найменше напруження мучить Ваш віддих та вичерпує Вас. Найгірше це виглядає в ночі. Дуже часто, через безупинний кашель і важкий віддих, що його спричинює тиск крови, Ви не можете спати в ночі. АСТМА — це дійсно страшна недуга — але це оголошення дає Вам надію на виліковання.

Ось лік, що називається PENNYL, що приносить нечувану полекшу для тих, які терплять на Астматичний кашель і Бронхіяльний тиск крови. Ця чудова формула діє надсподівано та усуває згущення флеґми. Кашель уступає, віддих стає лекшим так скоро діє цей лік. Байдуже, як довго Ви терпите, або які досі лікарства Ви зажили, ми радимо Вам попробувати PENNYL. Пішліть цей вирізок до OREGON DRUG PRODUCTS, Dept. U, Peekskill, N. Y. Напишіть Ваше ім'я й адресу точно друком на відворотному боці коверти. Звідтам вишлють Вам велику пляшку, за яку заплатите поштареві тільки $4.00. (Це включає також поштову оплату). Не зволікайте. Ви будете почуватися краще і без страху, маючи в руках цей певний середник PENNYL.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
Контрольована температура, Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568

• ВАКАЦІЇ •

**ІДЕАЛЬНІ ЛІТНІ ВАКАЦІЇ
ДЛЯ ЦІЛОЇ РОДИНИ**

До винайму 2 і 3-кімнатні бонґала з влаштуванням найновіших удогіднень. Приватні лазнички, кухні, веранди, пральня і город до забави. Приватне озеро. Купіль, плавання, лодкування і рибальство. Також на продаж площі і бонґала — малий завдаток, легкі умови сплати. Українська оселя.

JOHN MAGREL
Neversink, N. Y. — Tel. Liberty 167 M1

ТАРЗАН, ч. 3687. Всі проти них.

PEGGY STORB SWUNG THE PLANE ABOUT AS TARZAN CAUGHT UP HER HUSBAND, SEEING STORB'S ESCAPE, OGWA'S WARRIORS ATTACKED IN A FRENZIED RAGE!

BUT THE APE-MAN FOUGHT THEM OFF AS THE PLANE TAXIED DOWN THE MEADOW!

UTTERLY BEATEN, THE NATIVES LAY IN THE PLANE'S WAKE!

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Пеггі Сторб обернула літак саме тоді, коли Тарзан вхопив її чоловіка. Бачачи, що Сторб втікає, вояовники Огви розпочали шалений наступ.

Але мавполюдина їх відганяла, коли літак рухався по похилій луці.

Побиті тубільці лежали на слідах літака.